

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:Enostolpna petstna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.**Pri večjem naročilu popust.**Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011. Praga in Dunaj 24.797.

Nesoglasja.

Ženeva, 5. septembra 1924.

Kdor se je nadejal, da bo Društvo narodov že na svojem petem zasedanju rešilo za človeštvo najvažnejše vprašanje miru in varnosti posameznih držav in narodov pred tujo pohlepnostjo, se je varal v svojih nadah in upih. In morda je tako prav! Problem trajnega miru in sigurnosti, v kateri bi se narodi lahko nemoteno razvijali in spopolnjevali, se ne da rešiti s par četudi globoko zamišljenimi govori in sejami, in kakršno je razpoloženje danes po velikih dneih, je skoraj gotovo, da do take rešitve, ki bi imela praktičnega pomena, ne bo še prišlo v tekočem letu in morda tudi v prihodnje ne in ...?

Debatna, ki se je v pospešenem tempu vršila minuli teden v »Salle de la Reformation« pred najodličnejšimi zastopniki in predstavniki sedeminštiridesetih, to je pred več kot tri četrtine na svetu stoječih držav, je pokazala, da o problemu, kako zagotoviti svetu mir, ne vlada ono soglasje, ki je nujno potrebno za uspešno rešitev takega problema. Nesoglasja niso samo tehnične narave, ta nesoglasja so principielna in kompromis, ki bo gotovo ustvarjen, bo ostal seveda samo kompromis.

Ramsay Mac Donald in Edward Herriot — les très chers amis, — kakor se obojestransko nazivata v svojih govorih — sta predstavnika dveh naziranj in, dasiravno zatrjujeta, da imata isti cilj, bosta težko prispela do njega, če bosta vztrajala na potih, ki sta preveč oddaljeni in preveč različni, da bi se mogli združiti na istem cilju.

V dveh poetično zasnovanih in temperamentnih govorih je Ramsay Mac Donald očrtal svoje odklonilno stališče napram od tretje komisije Društva narodov predloženemu predlogu o razorožitvi. Njegov credo je: »Glavni pogoj za mir in sigurnost je pravičnost in pravičnost se lahko brez strasti očrta: ona je to, kar imenujem jaz razsodišče... Mi pripadam onim, ki smatrajo, da militaristične zadeve ne zadostujejo za ohranitev sigurnosti. Narod, ki je napolnjen samo militarističnega duha, še nikakor ni varen. Militaristični duh je podoben onemu plevu, ki ga prezirljivo pustimo rasti, ne da bi pri tem pomislili, da lahko preraste vse drugo. Pozneje pa se razvije v mogočno drevo, postane tema in militaristični položaj bo tak, kakršen je bil leta 1914.« Prvi angleški minister postavlja pravičnost nad surovo silo, postavlja jo nad vse ostalo in zato je proti obvezni oborožitvi pomoči za napadeno državo. On smatra, da tudi javne militaristične zveze, četudi so le obrambnega značaja, niso nobena garancija za mir, ker že samo njihov obstoj znači, da eksistira tudi ofenzivna nevarnost, s čimer se ovira razoroževanje.

Politična sila Francoske pa so ravne te tako imenovane zveze, zveza za ohranitev obstoječega in z mirovnimi pogodbami ustvarjenega stanja v Evropi. Zato je razumljivo, da Francoska ne samo da ne pristaja na omejevanje sklepanja takih zvez, ona jih pogloblja in pomnožuje. To je tudi odločno povedal v svojem mirnem, proforsorskem govoru g. Herriot, češ, da so take zveze v prvi vrsti zato, da čuvajo suverenost malih držav, »kajti velika država se tudi sama lahko obrani in štiti svoje pravice, ne pa tudi mali narodi.« Zato je g. Herriot kot glavni pogoj za mir označil silo pred pravičnostjo, postavil se je čisto na materialistično stališče: »Razsodišča so po izjavi mojega zelo dragega prijatelja Mac Donald garancija za pravičnost in tem besedam priznavam tudi jaz plemenitega smisla. Ali pravičnosti ne sme biti brez sile. Pravičnost in silo združiti in spojit v eno, to je po mojem mnenju najvišji cilj.« S svojo obrambo pravice do samostojnega in nemotenega življenja malih narodov, ki se jim ne sme nudit samo praveh idealov in visokoletečih obljub, razne jih je treba materialno podpreti in eventualno z oboroženo silo braniti njihovo samostojnost, s to svojo zaščito tezo za male narode in države je čel Herriot popoln uspeh. Ogromna večina navzočih delegatov se je izrekla za francosko tezo. Z izjemo Holandca von Karnebeeka so vsi govorniki odločno in odkrito

nastopili za tezo g. Herriota, med njimi češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš, ki je naglasil, da samo posebne zveze med posameznimi državami tvorijo garancijo za mir, dalje Aleksander Skrzynski, poljski zunanji minister in posebno toplo grški minister za zunanje zadeve, Nikolai Politis, češ, da se bodo tudi posamezne države oboroževale, dokler se ne ustavi mednarodna kontrolna armada, kakor so se oboroževali in sami branili posamezni ljudje, dokler ni bilo državne policije in zakonite obrambe.

Francoska si je priborila ne samo diplomatski, temveč tudi velik praktičen uspeh. Vse male države se bodo še bolj oklenile svojega zaščitnika in varuha njihove samostojnosti, predlog garancijskega pakta pa je vrnjen tretji komisiji. Za sprejetje kakšnega predloga je namreč potrebna soglasnost vseh navzočih članov Društva narodov. Ker te soglasnosti za izdelani predlog ne bi bilo mogoče doseči, sta angleška in francoska delegacija predložili sporazumno sledečo resolucijo:

»Skupščina jemlje z zadovoljstvom na znanje izjave predstavnikov zastopanih držav, katere izjave so podlaga sporazumu, da se ustvari trajen mir.

Da se doseže med raznimi mišljenji sporazum, bo v najkrajšem času sklicana po Društvu narodov posebna mednarodna razorožitvena konferenca.

Izjava ministrskega predsednika.

SLIKA O ZAPUŠČINI PREJŠNJEGA REŽIMA. — PRIPRAVE ZA DELO V NARODNI SKUPŠČINI. — ODNOSJI HRSS NEIZPREMENJENI.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Ministrski predsednik je dal glavnemu uredniku zemljoradniških »Novosti« izjave o notranjem in mednarodnem položaju naše države: Notranji položaj se vidno boljša. Vlada vsak dan prejema poročila o tem. Razčističevanju in boljšanju notranjega stanja delajo velike ovire uradniki sami, ki so se pokazali strankarje, ne pa državne uradnike. V nekaterih krajih sabotirajo vladno delo in pripravljajo stvari, ki jih bo preiskava pinesla na dan. Vlada jih bo uklonila in postavila pred redno sodišče. Predvsem hoče ugotoviti stanje v raznih resorih, kakor ga je dobila ob prevzemu. Zato na tem neprestano dela in posvečajo ministri temu dober del časa. V pravosodnem ministrstvu in prometnem so glede sekvestrov in nabav železniških potrebščin odkrili žalostne stvari. Vse to bo predmet pretresavanja v narodni skupščini, kateri predloži vlada vse, kar je našla. Povedala bo ljudstvu, kaj se je delalo v 18. ministrstvih in koliko škode se je državi naredilo. Pokazala bo krivce in njih krivdo in zahtevala kazen. Narodna skupščina bo sklicana, čim bodo izdelani razni zakonski predlogi. Med prvimi pride za-

Tretja komisija mora proučiti spise o varnosti in o znižanju oboroževanja kakor tudi note vlad o načrtu pogodbe za medsebojno garancijo; proučiti mora tudi vse druge načrte in člene pakta Društva narodov, ki se tičejo garancije za varnost in arbitražo.

Prva komisija mora proučiti člane pakta glede reševanja sporov in pregledati, koliko se lahko spremenijo. Dalje mora proučiti tudi odločbe mednarodnega razsodišča v Haagu z namenom, da se učvrsti solidarnost in varnost narodov celega sveta z mirnim reševanjem vseh sporov med posameznimi državami.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta in tako stojimo pred novo mednarodno konferenco za razorožitev. Sklicanje take konference je predložil Mac Donald, da se da prilika tudi Ameriki, Rusiji in Nemčiji, ki se nahajajo še vedno izven Društva narodov, da se razprave o tem važnem predmetu udeležijo, ker bi bila vsaka rešitev brez sodelovanja in privolitve teh treh držav pač precej dvomljive vrednosti.

Razprava o tem problemu pa je pokazala, da prava razorožitev ni ona, ki se da kontrolirati in beležiti po višini vojnih proračunov posameznih držav in državice, marveč je ona, ki bo nastala, kadar se preobrazijo in navdanejo človeška srca s krščanskim duhom, s pravim in čistim spoštovanjem tujega in z ljubeznijo do bližnjega.

Viktor Schweiger.

Vprašanje ministra za Hrvatsko

Zagreb, 9. sept. (Izv.) Vest, da bi HRSS prevzela v vladi dva portfelja in sicer dr. Maček ministrstvo za socialno politiko, Predavec pa poljedelsko ministrstvo, ne odgovarja resnici. Vaš dopisnik je na merodajnem mestu zvedel, da se je na zadnjih razgovorih med načelniki vladnih strank in zastopniki HRSS delalo na to, da bi HRSS aktivno sodelovala v vladi in sicer na ta način, da bi eden od zastopnikov HRSS ali pa kdo od federacije HRSS, ki ni aktiven član HRSS, prevzel takomenovano ministrstvo za Hrvatsko. Namen tega razgovora je bil v glavnem ta, da bi stopila v vlado oseba, ki je ali član HRSS ali pa uživa zaupanje HRSS, tako da bi bila HRSS po tej osebi v stalni zvezi z vlado. Na ta način bi se vsa vprašanja, ki se tičejo hrvatskih krajev, mogla hitreje in lažje reševati. Na zadnjem razgovoru v Belgradu še ni bilo določeno, ali bi vstopil v vlado zastopnik HRSS, kakor so zahtevali šefi vladnih strank, ali pa oseba, ki je izven HRSS, ki pa uživa zaupanje HRSS, kakor sta to predlagala dr. Maček in Predavec. Definitivna odločitev o tem bo pa padla na plenarni seji HRSS, ki se bo vršila dne 13. t. m.

PRORACUN.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Finančni minister dr. SpaHo je pretresal proračun za bodočo proračunsko dobo s poročevalci finančnega ministrstva. Danes je bil pretresan proračun vojnega ministrstva.

DR. SPAHO V MONOPOLSKI UPRAVI.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Od 11. do 1. ure je finančni minister v monopolski upravi razpravljal z upravniki o prodaji tobaka v inozemstvo. Dr. SpaHo je sprejel upravni odbor s predsednikom Bajlonijem na čelu.

BESEDILO INVALIDSKEGA ZAKONA KONČANO.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Besedilo invalidskega zakona je končano. Predloženo bo ministrskemu svetu v odobritev, takoj nato pa skupščini.

POSVETI MINISTRA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Minister za socialno politiko potuje 15. t. m. v Zagreb, da prisostvuje posvetovanju o izseljeniškem vprašanju, ki se vrši 16., 17. in 18. t. m. in na katero so vabljeni vsi strokovnjaki, ki se s tem vprašanjem pečajo. Nato bo minister obiskal vse zavode, ki spadajo v upravo socialnega in zdravstvenega ministrstva v Zagrebu, Ljubljani, Brestovcu in Kraljevi.

MINISTRA MARINKOVIĆ IN ŠUMENKOVIĆ ODPOTOVALA IZ ŽENEVE.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Nocoj sta odpotovala iz Ženeve minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković in minister za trgovino dr. Šumenković.

DOKLADE DRŽ. ŽELEZNIČARJEV.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Vest o izenačenju državnih in južnih železničarjev je treba popraviti, da je ministrski svet na predlog promet. ministra sprejel le nov pravilnik, s katerim se državnemu prometnemu osoblju povišajo analogno drugim uslužbencem dnevnice, potnina in kilometraž, tako da bodo vsi državni prometni uslužbenci izenačeni z drugimi državnimi uradi, kar se tiče doklad.

POPRAVLJANJE KRIVIC V SOLSTVU.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Prosvetni minister dr. A. Korošec je danes izdal naredbo, ki dovoljuje šolskim sestram de Notre Dame v Velikem Bečkereku otvoritev lastne ljudske šole, ki je bila 1922 zaprta. S tem je započeto zdravljenje ustavnih kršitev glede svobode pouka, ki jih je delal prečanski minister v Vojvodini.

KOMISIJA ZA SISTEMIZIRANJE STROKOVNIH ŠOL.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) V prosvetnem ministrstvu se je sestavila komisija iz uradnikov raznih ministrstev, ki bo izdelala program skupnega sistema strokovnih šol v vsej državi.

Posvetovanja radikalov.

PAŠICEVCI MISLIJO NA POCESTNO BORBO.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Pri radikalih vlada v poslednjem času popolna zmeda. Glavna njihova težnja stremi za tem, da bi ponovno prišli na vlado, četudi z drugimi strankami, kakor prej. Radi tega so imeli danes več sestankov v radikalnem klubu. Prisotnih je bilo več radikalnih prvakov. Dolgo časa sta imela sedenke Jovanović in Pašić v predsedništvu radikalnega kluba. Govorila sta o tekočih strankinih zadevah in o načinu, kako bi mogla radikalna stranka zopet priti ali se udeležiti sedanje vlade. Ta sestanek se je vršil zato, ker na včerajšnjem sestanku med Lazo Markovićem in Jovanovićem niso bila vsa vprašanja razčiščena. Tudi v radikalnem klubu so se razgovarjali o tem, kako bi se dala zrušiti sedanja vlada. Tako je Aleksa Žujević, narodni poslanec predlagal, da se skliče v Belgradu veliko zborovanje, na katerega bi prišli oboroženi radikali iz bel-

grajske okolice. Če bi jih hotela policija razgnati, naj bi jo napadli. S tem da bi napravili čim največji vtis v državi in inozemstvu. Aleksa Žujević misli, da bi se s tem nekaj doseglo. Pašić se v glavnem strinja z Žujevićevim mišljenjem, naglašujoč, da je zborovanje poslednje sredstvo v borbi proti sedanjemu režimu. Ako bo zborovanje potrebno, smatra Pašić, da mora biti odločno in da se mora vse riskirati, da se doseže kar največji vtis. Radikalno zborovanje se mora vršiti v Belgradu. Mirnejši radikali hočejo ublažiti tako razpoloženje in zahtevajo, da mora o tem pasti odločitev na seji glavnega odbora. Pašićevci zahtevajo odprto borbo, če tudi na cesti. Vendar so mnogi proti takemu razpoloženju. Ker se Pašićevci boje nesoglasij v stranki, prepuščajo odločitev glavnemu odboru.

MINISTRI NA DVORU.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Danes popoldne je bil na dvoru minister Nastas Petrović, ki je poročal o notranjem državnem položaju. Predpoldne je bil v avdienci minister Hadžić, ki je prinesel kralju v podpis nekaj ukazov. Med drugim

je predložil načrt častniškega doma v Skoplju. Pri vходу so ga častnikarji vprašali, ali so res Radićevci zahtevali premeštev hrvatskih polkov iz Makedonije na Hrvatsko. Odgovoril je: »Od mene niso nič zahtevali.« Po avdienci je Hadžić odšel k Davidoviću.

UČITELJSTVO NA TRGOVSKIH ŠOLAH

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Trgovinsko ministrstvo izdeluje razpored o namestitvi učiteljev na višjih in nižjih trgovskih šolah.

ZBOR ZOBOTEHNIKOV V BELGRADU.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Za 14. in 15. septembra je sklican v Belgradu pokrajinski zbor zobotehnikov.

UNSKA ŽELEZNICA.

Belgrad, 9. septembra. (Izv.) Poljedelski krogi iz Splita so poslali vladi spomenico, v kateri zahtevajo odobritev kreditov in začetek gradnje unske železnice, ki bo vezala glavno progo preko Splita z morjem.

Zasedanje Društva narodov.

Zeneva, 9. septembra. (Izv.) Današnje sejo Zveze narodov je otvoril Motta. Prvi je govoril ogrski delegat grof Appony, ki je dejal, da je trianonska pogodba Ogrsko obvezala, da se razoroži, da pa se je pri tej priliki storila svečana obljuba, da se razorože tudi ostale države. Ni pravičeno, da je Ogrska popolnoma razorožena, njeni sosedji pa so oboroženi do zob. — Za njim je govoril angleški delegat Henderson, ki je obžaloval, da še niso vse države podpisale washingtonske pogodbe o obvezni uvedbi, oziroma uzakonitvi osemurnega delavnika. Zvezi narodov ne zadostuje samo zaupanje državnikov, ampak potrebuje predvsem zaupanja najširših slojev ljudstva. (Odobranje.)

DR. SEIPEL V ŽENEVI.

Zeneva, 9. septembra. (Izv.) Sinoči se je pripeljal semkaj avstrijski kancelar dr. Seipel z ministroma dr. Grünbergerjem in Krenböckom. Danes dopoldne sta Seipel in Grünberger obiskala predsednika zborovanja Društva narodov Motta.

DR. SEIPEL PRI DR. MARINKOVIČU.

Zeneva, 9. septembra. (Izv.) Avstrijski zvezni kancelar prelat dr. Seipel je danes imel daljši razgovor z jugoslovanskim delegatom dr. Marinkovićem in Šumenkovićem. Dr. Seipel se bo jutri udeležil plenarne seje Zveze narodov, ki se odpre ob 10. dopoldne.

KONFERENCA MINISTROV ZA DELO.

Bern, 9. septembra. (Izv.) Včeraj se je tukaj pričela konferenca ministrov za delo iz Anglije, Francije, Belgije in Nemčije.

Bern, 9. sept. (Izv.) Danes se je tu zaključila konferenca ministrov za delo. Sklenilo se je, da se washingtonska pogodba o osemurnem delavniku splošno ratificira.

AFERA BARONA LANGA.

Budimpešta, 9. sept. (Izv.) »Az Est« poroča, da je jugoslovanska vlada junija meseca poslala ogrski vladi noto, v kateri zahteva izročitev poslanca in huzarskega ritmojstra Mihaela barona Langa, ki ga neki belgrajski odvjetnik dolži, da je za časa okupacije Belgrada njegovo hišo izropal in se njegove imovine polastil. Lang trdi, da je to izmišljeno in da gre za osebno intrigo.

ZVEZA VOJNIH UDELEŽENCEV.

Berlin, 9. septembra. (Izv.) Tukajšnji listi poročajo, da se bo na letošnjem kongresu »Federacije vojnih udeležencev« stavljal od francoske strani predlog, da se ustvari zveza med vojnimi udeleženci zmagovalnih in premaganih držav. Angleški delegati pa bodo predlagali Zvezo vojnih vdov iz vseh dežel.

24 JUSTIFIKACIJ V RUSIJI.

Moskva, 9. septembra. (Izv.) »Rostak« poroča, da se je kazeno nad 24 menjševski-mi vstajskimi voditelji v Gruziji, ki so bili nedavno na smrt obsojeni, izvršila. In sicer so bili ustreljeni.

VSTAJA NA KITAJSKEM.

Šangaj, 9. septembra. (Izv.) 10 km daleč od mesta se vrši bitka, v mestu samem pa vlada mir. Zdi se, da se čete Čekiangore umikajo.

London, 9. septembra. (Izv.) Angleška vlada izjavlja, da sedanega trenutka ne smatra še za pripravnega, da velesile intervenirajo za mirno poravnavo spora med kitajskimi oblastniki.

STRAŠEN VIHAR NA FORMOZI.

Tokio, 9. septembra. (Izv.) Na Formozi je divjal strašen vihar, ki je porušil okoli 3000 hiš. Mrtvih je 13 oseb, ranjenih pa 350.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Brzovlak Genova-Rim je trčil skupaj z nekim vlakom iz Rima, 16 oseb je ranjenih, nekatere težko.

Iz zunanje politike.

* Coolidge o vlogi Zedinjenih držav. O priliki dvojne obletnice (rojstva Lafayettea in bitke ob Maini) je odkril ameriški prezident Coolidge kip Lafayettea ter je izpregovoril pomenljiv govor. Amerika da želi pomagati drugim narodom kot »dobar Samaritan«. Rezultat našega sodelovanja je bila pogodba o pomorski razorožitvi in sprejetje Dawesovega načrta. Želimo — je dejal Coolidge — da poravna Evropa svoje spore. Militarizem Srednje Evrope, ki je ogrožal mir, je uničen. Pomagali smo pri finančni obnovi Avstrije. Podprli bomo tudi finančno stanje Nemčije, dobro vedoč, da bo to tudi v korist Francije.

* Ojačenje opozicije v Italiji. V zadnjem času je opaziti vidno naraščanje opozicijskega tiska. Milanski »Corriere della Sera« je dosegel rekord, saj se ga tiska dnevno en milijon izvodov. Unitaristično-socialistična »Giustizia« — glasilo stranke, iz katere je izšel Matteotti — ima naklado 300.000 izvodov. Demokratični »Mondo«, nadalje »Voce Republican« in turinska »Stampa« ter drugi protivladni listi se ne morejo v zadostnem številu tiskati, toliko je povpraševanje. Silno se trga občinstvo za satirično in protifašistovsko glasilo »Becco Giallo« (»Zolti kljune«). Izdaja ga bivši glavni urednik nitijskega lista »Paese«. Naklada je dosegla 200.000 izvodov. Fašisti so spričo priljubljenosti protivladnega tiska postali zelo nervozni. Četostokrat je prišlo do incidentov, vendar se na stvari noče prav nič spremeniti v njihovo korist.

Beleške.

»Slovenski narod« in verska strpnost. Kakor znano, se je vršil te dni v Ljubljani I. Marijanski kongres, ena največjih svetovnih manifestacij v novejši zgodovini Slovencev. V Ljubljano sta prišla odlična cerkvena kneza: kardinal Cagliero in nuncij Pelegrinetti. Zbrane so bile ogromne množice slovenskega ljudstva, ali »Slov. narod« ni ničesar videl in ne slišal. Sedaj, ko je vseh slovesnosti konec, se je pa stara fregata iz Knafjeve ulice vzdramila in je pograbila lepi govor ljubljanskega pravoslavnega protoiereja dr. Jankovića kot povod za »fino lekcijo« slovenski duhovščini o verski strpljivosti. Ker

»Narod« zahteva, da naj slovenska duhovščina »nekoliko spremeni svoje dosedanje stališče napram pravoslavlju in srbskemu narodu«, nam bo že dovolil sledeče pripombe: 1. Dolžiti slovensko duhovščino verske nestrpnosti, zlasti napram pravoslavlju, more le tak ignoran kot je »Narod«, ki še ni hotel beležiti do danes niti enega prizadevanja odličnih slovenskih duhovnikov (prof. dr. Grivec itd.) in slovenskih dijakov v Belgradu za zedinjenje cerkva v eno cerkev, kakor je obstojala pred razkolom? 2. Značilno je, da se je »Slovenski narod« spomnil šele in samo radi g. Jankovića kongresa, »ki je pokazal, kako silna in globoka je v slovenskem ljudstvu težnja za duhovnim prerodom človeške družbe in za preureditvijo socialnega življenja po čistih krščanskih idejah.« 3. »Slovenski narod« pač ne vé, da je češčenje Marije katolikom in pravoslavnim skupno. Marijo so častili pred razkolom vsi kristjani na vzhodu in zapadu z eno in isto vdanostjo in ta katoliška misel jih kljub drugim razlikam še danes duhovno najbolj druži. Da se to vidno manifestira, je bil od pripravljene odbora marijanskega kongresa povabljen tudi protoierej g. Janković, ki se je vabilu radostno odzval. Naša »intolerantnost« je šla celo tako daleč, da smo objavili celi govor dr. Jankovića, dasiravno ga je vsled omejenega časa na akademiji podal samo v temeljnih obrisih. Ali ni slovenska duhovščina in slovensko katoliško ljudstvo sploh s tem pokazalo, kako mu je tuje vsako versko sovraštvo in kako si želi edinstva cerkve, kakor so ga papeži sami vedno naglašali in za katerimi stremijo z vsemi silami? Nam ni torej čisto nič treba »spreminjati svojega stališča napram pravoslavlju«, ker je to stališče vedno eno in isto v duhu katoliške cerkve, ki hoče vsa združiti v eno. — »Slovenski narod« v svoji omejenosti tega seveda ne razume in pravoslavje identificira z velesrbstvom in hegemonijo srbskega plemena ter centralistično državno idejo, menec, da kdor se upira posrbljevanju in centralizmu, je sovražnik tudi pravoslavja. Mi v pravoslavlju vidimo dobre strani, ki ga približujejo vesoljni katoliški cerkvi, slabe strani prepuščamo »Narodu«, prepričani, da se bodo vsi, ki streme za duhovnim prerodom krščanskega človeštva, našli enkrat skupaj v eni, vesoljni, katoliški cerkvi.

Nikola Pašić — nekronani kralj Srbije? Nikola Pašić si je prilastil že celo vrsto vladarskih pravic. Sedaj kujejo kolajne z njegovo sliko in napisom: »Bog čuva Srbiju«.

I. Marijanski kongres.**Pozdravi.**

Minister za agrarno reformo J. Vesenjsek je poslal predsedniku pripravljalnega odbora za Marijanski kongres kanoniku dr. Merharju sledeče pozdravno pismo: »Na begu iz bolniške postelje v naše kraje pozdravljam Vas kot predstavnika marijanskega slovenskega kongresa in z Vami vse, ki so se zbrali pod zaščito Marijino v čast in slavo Boga. Ni mi bilo dano, da bi osebno prišel, a parkrat sem prečital Vaš program ter bil v duhu z Vami. — 7. sept. 1924. — Z vsem spoštovanjem Vaš J. Vesenjsek.

Brno. V imenu 50 marijanskih kongregacij brnske škofije pošiljam Vašemu kongresu srčen pozdrav in Vam želim obilnost božjega blagoslova. Z ljubim Sinom Vas blagoslovja Devica Marija! — Dr. Jos. Kupka, posvečeni škof, predsednik Mar. družb.

Varaždinske Toplice. Kongresu in konferenci voditeljev kongregacij, katere bi se jako rad udeležil, a me bolezen resnično zadržuje, želim obilo blagoslova božjega in posebno zaščito presvete Device, Hrvatske kongregacije bodo na kongresu in konferenci zastopane, a zaključke konference prosim, da mi določite. — Dr. Jos. Lončarić, bisk. vodja kongregacij.

Posvetitev na Valvazorjevem trgu. V našem včerajšnjem poročilu o posvetitvi slovenskega ljudstva na Valvazorjevem trgu je bila pomotoma vstavljena kot posvetivna molitev pesem, natisnjena na sporedu Marijanskega kongresa. Posvetivna molitev ima sledečo besedilo:

Presveta Devica Marija,
Kraljica nebeška
in naša usmiljena Mati,
Tebi darujemo dušo in telo,
misli, želje in dela.
Izprosi,
da bomo v ljubezni združeni
s Tvojim Sinom in Teboj:
s Tvojim Sinom,
ki je Bog in naš Gospod,
s Teboj,
ki si njegova in naša Mati.
o Marija,
sladkost in upanje naše,
sprejmi to naše posvečenje
v spravo za krivde našega življenja
Blagoslovi nas
in se nas spomni
posebno v naši smrtni uri
Amen.

Izpopolnitev. V včerajšnji številki je pomotoma izpadlo naslednje poročilo o govoru prof. dr. Ujčića, ki ga je imel v ponedeljek v stolnici.

Ob pol 9. je imel slavnostni govor v stolnici namesto zadržanega ministra dr. Korošca prof. dr. Ujčić. Obravnaval je češčenje Marijino na podlagi cerkvene liturgije. Pojasnišči pojem liturgije, je orisal, s kakimi molitvami in obredi časti liturgija nebeško kraljico. Temelj tega češčenja je Marijina prisrčna zveza s Kristusom. Zato je posvetila cerkev Mariji najlepše odlomke iz Visoke Pesmi, iz Psalmov ter Knjige modrosti; njej je posvečeno dolgo število praznikov, cerkvenega leta. Za umetnike sledi iz tega, da kdor hoče slikati Marijo, se mora poglobiti v liturgijo; da ne zadostuje naslikati žensko glavo s kolobarčkom ter zapisati pod njo »Madona«, marveč je treba verskega čustva.

V parenetičnem delu je povdarjal govor, da nam Marija bodi vzor, ki ga moramo posnemati zlasti v čistosti življenja: naša duša se mora upodobiti po Mariji. Govor je zaključil z geslom: Z ljubljanim Sinom nas blagoslovi, Devica Marija, naš narod prenovi.

Zelo veseli smo bili, ko smo videli med nepreglednimi vrstami slavnostnega spreveda na Rakovnik tudi izredno številno zastopstvo članov in članic »Slovenske zveze«. Od blizu in daleč so prispeli naši vrli pionirji krščanskega šolstva, naše za krščansko odgojo mladine vnete učiteljice, da pokažejo svojo ljubezen do nebeške Matere, kateri dovajajo kot pravi vzgojitelji, kot zgledne odgojiteljice slovensko dečo, to nado našega Marijanskega naroda. Naj se jači in krepi odločnost, naj se utrjuje vztrajnost našega krščanskega učiteljstva ob Marijinem prestolu!

Reditelji pri marijanski procesiji dne 8. septembra naj oddajo rediteljske trakove čimprej v upravnistvo v Jugoslovanski tiskarni. — Marijanski kongres.

NI POTREBNO, da Vas muči revmatizem in trganje v križu, ker »Reumatis« odstranjuje bolečine v najkrajšem času. Glavna zaloga za Ljubljano in okolico je lekarna Leustek.

S.:

Iz južne Srbije.**Vstoličenje patriarha.**

Pravoslavni metropolit belgrajsko-karlovski Dimitrije je bil 12. novembra 1920 izvoljen za srbskega pravoslavnega patriarha. Sultan Mustafa III. je 1. 1766 ukinil patriarhat v Peči. Da se osveži spomin na nekdanji pečki patriarhat, je bil novi patriarh vstoličen na starem sedežu srbskih patriarhov v Peči in to na najslovesnejši način po starodavnem običaju. Ta slovesnost se je vršila dne 28. avgusta.

Ob 5. zjutraj so topovi naznanili začetek slovesnosti. Vojaška godba je igrala po mestu že prejšnji dan in to jutro. Ob pol 9. uri se je v patriarhijski cerkvi začela svečana liturgija vstoličenja. Ker je cerkev, deljena v tri samostojne ladje, takorekoč v tri cerkve, zelo majhna, so smeli prisostvovati samo povabljeni gostje. »Prvo beogradsko pevačko društvo« je prepevalo v liturgiji predpisane pesmi.

Kralj in kraljica, ki sta se pripeljala prejšnji dan v Peč, pa sta prenočevala v Višokih Dečanih, sta dospela v Peč ob 10. in ob polenajstih sta v spremstvu ministrskega predsednika, ministra za vere, vojnega ministra in dvorskih in drugih odličnikov prišla v cerkev. Pri cerkvenih vratih so sprejeli kraljevo dvojico štirje pravoslavni arhijereji. Nato se je izvršil bistveni del vstoličenja. Dva mitropolita sta spremljala patriarha do zgodovinskega

prestola nekdanjih patriarhov, v katerega je uvedel patriarha kralj. Patriarh je s prestola blagoslovil kraljevo dvojico. V kraljevem imenu je prečital ministrski predsednik Ljuba Davidović vladarjevo »povelje«, ki jo je kralj predal patriarhu. Kralj je patriarhu podaril dragoceno »panagijo«, (zlato verižico okoli vratu), ki jo bodo odslej nosili tudi nasledniki sedanjege patriarha. Patriarh je prečital nato svoj govor, nakar se je podal patriarh s kraljevo dvojico pod nebom in z vsemi udeleženci iz cerkve na določen prostor pod milim nebom, kjer je že čakalo vojaštvo in ljudstvo. Kraljeva dvojica, ministri in odlični gostje so zavzeli svoja mesta na v ta namen zgrajeni tribuni, nakar se je zapel »Tebe Boga hvalim«. Tu je moglo prisostvovati zaključku cerkvene slovesnosti tudi ljudstvo.

Nato se je vršila revija čet, tako kakor je morala imponirati domačemu ljudstvu. Ob zvokih fanfar in vojaške godbe so prihajale in odhajale preko prostranega vežbališča mimo tribine številne vojaške čete v paradih uniformah. Gardni polk na krasnih konjih in pehota, nato vojaštvo v popolni bojni opremi z brzostrelnimi puškami, mitraljezi, gorsko opremo, za njimi konjenica in konečno artiljerija s topovi v najhitrejšem diru, da so se za njo dvigali oblaki prahu. Istočasno sta krožila nad vežbališčem dva aeroplana. Bil je zares lep pogled na celotno sliko. Marsikatero oko se je pri tem oziralo na vrho-

ve gora, če niso kačaki priča moči in sile, ki jo je predstavljala revija čet. Najbrž je po tej reviji čet utihnilo tudi šumljanje domačega muslimanskega prebivalstva, ki je bilo prej baje prepričano, da ne pride v Peč »srbski kralj«, marveč le kak višji vojaški dostojanstvenik, ki da ga bodo predstavljali za kralja, češ ker še »nikdar prej ni bilo v Peč nobenega srbskega kralja.

Prebivalstvu v južni Srbiji imponira le puška in vojaška sila, predvsem pa topovi. Visoke in krepke postave vojaških poveljnikov so brez dvoma vzbujale domačinom spomine na kraljeviča Marka in na njegove junaške boje. Toda na vežbališču je bilo razmeroma malo domačega prebivalstva, kakor tudi pri popoldanskih slovesnostih, namenjenih predvsem domačemu prebivalstvu. Morda je bilo več prisotnih ljudi proti večeru pri ljudski veselici, kjer se je peklo in cvrlo na ražnju petdeset jarcev »za narod«. Toda tedaj sem že dejal Peči »zbogom!«

Kraljeva dvojica je nato patriarhu čestitala — kraljica je patriarhu poljubila roko — in se ob zvokih godbe odpeljala na stanovanje. Drugi so se vrnili v patriaršijo, kjer je bilo pripravljeno kosilo za kraljevo dvojico in povabljenе goste. Pri obedu je kralj nazdravil v kratkih in jedrnatih besedah patriarhu, ki se je vladarju zahvalil. Če je vladar pri zdravici imel v rokah bokal carja Dušana in patriarh carja Lazarja, kakor je bilo v programu napovedano, nisem mogel opaziti.

Popoldne se je pričela na vežbališču ljudska slavnost, ki ji je prisostvovala tudi kraljeva dvojica. Prvo beogradsko pevačko društvo je prepevalo pesmi, glediški igralci iz Skoplja so uprizorili en čin iz »Zidanja Ravanice«, gardni konjeniki so ob zvokih godbe izvajali slikovito jahalno igro karusel in viteške bojne igre, pri katerih so pokazali izredno spretnost. Večina domačega prebivalstva pa je ostala v mestu, bodisi da ni vedela za program, ki se je sicer tiskan delil prej v mestu, bodisi da so ljudje mislili, da je ta svečanost bolj »za gospodo«, bodisi da so imeli kak drug povod za to. Zanimali so me Črnogorci, zbrani v bližini tribine, v slikovitih narodnih nošah. Ko je kralj stopil k njim, da jih nagovori, ga je celokupna skupina živahno pozdravila z »živeo gospodar!« Hudomušni časniki, ki so morali imeti seveda svoje nosove pri razgovoru, so pripovedovali nato, da so se Črnogorski junaki v razgovoru s kraljem kosali, kdo od njih je bil največji junak. Dve domačinki ste prinesli in podarili kraljici dve krasno vezeni blazini, nad katerimi je imela kraljica očitno veselje.

Meni se je mudilo še v druge kraje, ki bi jih bil rad videl ob tej priložnosti, in v vsej naglici sem se z zahvalo in resnično hvaležnostjo poslovil od gostoljubnih in prijaznih ljudi, ki so me s še štirimi drugimi tovariši prenočevali in v prijetni družbi oddrdral z avtomobilom proti Visokim Dečanom.

Učiteljska imenovanja v Sloveniji.

Podpisani so ukazi o imenovanju učiteljev in šolskih upraviteljev v Sloveniji. Na osnovi čl. 52. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih od 31. julija 1923 so imenovani: Lovše Ivan, šolski upravitelj v Zagorju, za stalnega učitelja v Lajtersbergu-Krčevini; Ravniher Antonija, učiteljica v St. Ilju v Slov. goricah, za stalno učiteljico v Lajtersbergu-Krčevini; Robič Ivan, učitelj v Vuhredu, za stalnega učitelja v Limbušu; Fabian Terezija, učiteljica pri Sv. Lenartu nad Laškimi, za stalno učiteljico v Limbušu; Luknar Marija, učiteljica na osnovni šoli v Ptuj, za šolskega upravitelja na dekliški osnovni šoli v Ptuj; Predikaka-Drobnik Marija, učiteljica na Bregu pri Ptuj, za stalno učiteljico v Studencih; Čuček Josip, učitelj v Plešivcu, za stalnega učitelja v Poljčanah; Lippaj Vendelin, učitelj v Prosenjakovcih, za šolskega upravitelja istotam; Lotičnik Amalija, učiteljica v Mozirju, za stalno učiteljico na dekliški osnovni šoli v Slov. Bistrici; Logar Ana, učiteljica v Novi Cerkvi, za stalno učiteljico na dekliški osnovni šoli v Slov. Bistrici; Pogruje Alojzij, učitelj na Hajdini, za šolskega upravitelja istotam; Šterk Jurca Marija, učiteljica v Radečah, za stalno učiteljico na Hajdini; Sel Ivan, učitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, za šolskega upravitelja istotam; Gulin Milka, učiteljica v Ribnici, in Mervič Dora, učiteljica na okoliški šoli v Ptuj; obe za stalni učiteljici na okoliški dekliški šoli v Ptuj; Majsel Josipina, učiteljica v Poljčanah, za stalno učiteljico v Rogaske Slatini; Blazinšek Hinko, učitelj v Zibeki, za šolskega upravitelja istotam; Zmrzlikar Karla, učiteljica v Rečici, za stalno učiteljico v Šmartnem ob Paki; Stres Feliks, učitelj v Prevaljah, za stalnega učitelja istotam; Fakin Anton, učitelj na deški meščanski šoli v Ribnici, za stalnega strokovnega učitelja I. skupine na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani; Potočnik Pavla, učiteljica na deški meščanski šoli v Šoštanju, za stalno strokovno učiteljico I. skupine na I. mestni dekliški šoli v Ljubljani; Lampe Ivana, učiteljica na meščanski šoli na Jesenicah, za stalno strokovno učiteljico I. skupine na meščanski šoli na Jesenicah; Hočevar Marko, učitelj na meščanski šoli v Krškem in okr. šol. nadzornik v Ljubljani, za ravnatelja na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani; Pečnik Josip, učitelj v Veliki Dolini, za šolskega upravitelja istotam; Jurko Vidko, učitelj v Dolu, za šolskega upravitelja istotam; Lebar Franc, učitelj v Hrastniku, za šolskega upravitelja na deški osnovni šoli istotam; Lunder Hermina, učiteljica v Hrastniku, za šolsko upraviteljico na dekliški osnovni šoli istotam; Plavšak Robert, učitelj v Trbovljah, za šolskega upravitelja na deški osnovni šoli istotam; Bučar Alojzij, učitelj na Zidanem mostu, za šolskega upravitelja na deški osnovni šoli v Trbovljah-Voda; Zavrtanik Ljudmila, učiteljica na deški osnovni šoli v Trbovljah-Voda, za stalno učiteljico istotam; Lapornik Ana, učiteljica v Trbovljah, za šolsko upraviteljico na dekliški osnovni šoli istotam; Miselj Ana, učiteljica v Starem Trgu, za stalno učiteljico v Dolenjem Logatcu; Vrežec Avrelja, učiteljica v Gorenjem Logatcu, za stalno učiteljico istotam; Ponikvar Al., šolski upravitelj v Babinem polju, za stalnega učitelja v Podgradu; Šifrer Egidij, učitelj v Gorjah, za šolskega upravitelja na Breznici; Križman Emil, učitelj na Planini pri Sevnici, za šolskega upravitelja istotam; Borštnik Srečko, učitelj v Novem mestu, za stalnega učitelja istotam; Jurjevčič Marija, učiteljica v Ligojnih, za stalno učiteljico na dekliški osnovni šoli v Celju; Novak Franja, učiteljica pri St. Lenartu nad Laškimi, za stalno učiteljico v St. Petru v Savinjski dolini; Cajnko Avgust, šolski upravitelj v Rakovcu, za šolskega upravitelja v Svetini; Vrečer Rajko, učitelj v Zalcu, za šolskega upravitelja istotam; Golob Josip, učitelj v Vuzevici, za šolskega upravitelja istotam; Rosenstein Ferdinand, šolski upravitelj v St. Jurju ob Taboru, za šolskega upravitelja v St. Petru pri Mariboru; Bregant Henrik, šolski upravitelj na Sladkem Vrhu, za šolskega upravitelja v Rušah; Mejovšek Radovan, šolski upravitelj v Orli vasi, za šolskega upravitelja v Slivnici pri Mariboru; Černigoj Slavko, učitelj v Kamniku, za šolskega upravitelja pri Sv. Križu pri Rogaske Slatini; Šprader Ferdinand, učitelj v Veržeju, začasno v Beltincih, za šol. upravitelja v Beltincih; Vertež Aladar, učitelj v Fokovcih, za šol. uprav. istotam; Pinterič Kristina, učiteljica pri Sv. Bolfengu na Kovu, za stalno učiteljico v Trdkovi; Kokot Ferdinand, učitelj v Pišecah, za šolskega upravitelja pri Sv. Petru pod Sv. Gorami; Kokot-Bradaška Ljudmila, učiteljica v Stari vasi, za stalno učiteljico pri Sv. Petru pod Sv. Gorami; Šafarič Franc, učitelj pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah, za šolskega upravitelja pri Sv. Križu pri Ljutomeru; Karbaš Franc, šolski upravitelj v Slovenski Bistrici, za šolskega upravitelja v Ljutomeru; Burnik Marija, učiteljica v Mariboru, za stalno učiteljico na pomožni šoli v Mariboru; Petrovič Simon, učitelj v Ljulečini, za šolskega upravitelja pri Devici Mariji v Brezju; Šket Marjana, učiteljica v Kozjem, za stalno učiteljico v Framu; Firm Stefan, šolski upravitelj v Olim-

ljah, za šolskega upravitelja v Hočah; Šega Viktor, začasni veroučitelj v Ljubljani, za stalnega veroučitelja na državnem zavodu za gluhohe in Ljubljani s pravicami državnega uradnika III. kategorije I. grupe; Repovš Friderik, učitelj v Ljubljani za šolskega upravitelja na I. deški osnovni šoli v Ljubljani; Polak Janko, šolski upravitelj v Sv. Vidu pri Stični, za šolskega upravitelja na II. deški osnovni šoli v Ljubljani; Pristovšek Franc, učitelj v Zalcu za šolskega upravitelja na III. deški osnovni šoli v Ljubljani; Skulj Fran, učitelj v Ljubljani, za šolskega upravitelja na IV. deški osnovni šoli v Ljubljani; Grčar Tit, učitelj na osnovni šoli na Barju (Ljubljana), za šolskega upravitelja istotam; Bajc Maks, učitelj v Šmartnu pod Šmarno Goro, za učitelja na I. deški osnovni šoli v Ljubljani; Silvester Fran, šolski upravitelj v Bohinjski Bistrici za stalnega učitelja na drugi deški osnovni šoli v Ljubljani; Lavrič Karol, učitelj v Zabnici, za stalnega učitelja na IV. deški osnovni šoli v Ljubljani; Recl Alojzij, učitelj v St. Jurju ob juž. žel., za stalnega učitelja na V. deški osnovni šoli v Ljubljani; Klavara Hinko, šolski upravitelj v Zelenkrih, za stalnega učitelja na VI. deški osnovni šoli v Ljubljani; Benič Mavricij, šolski upravitelj v Strnišču, za stalnega učitelja na VI. deški osnovni šoli v Ljubljani; Šaršon Pavel, učitelj na Viču, za stalnega učitelja za srbo-hrvatski jezik na III. deški osnovni šoli v Ljubljani; Polak-Krašovec Marija, učiteljica v Sv. Vidu pri Stični, za šolsko upraviteljico na I. dekliški osnovni šoli v Ljubljani; Slatnar-Vičič Amalija, učiteljica na Barju, za stalno učiteljico na I. dekliški osnovni šoli v Ljubljani; Trampus Lucija, učiteljica na Dobrovi, za stalno učiteljico na III. dekliški osnovni šoli v Ljubljani; Kaligar Emilija, učiteljica na Viču, za stalno suplentinjo v Ljubljani; Korban Josip, učitelj v Gornjem Gradu, za šolskega upravitelja na deški osnovni šoli v Kamniku; Rupnik Marija, učiteljica v Kamniku, za šolsko upraviteljico na dekliški šoli v Kamniku; Keržič Franc, učitelj v Dobropoljah, za šolskega upravitelja istotam; Kallinger Olga, učiteljica v Trziču, za stalno učiteljico istotam; Lampret Fortunat, učitelj v Borovnici, za šolskega upravitelja istotam; Čuk Franjo, učitelj v Gor. Logatcu, za šolskega upravitelja v Dolskem; Bensa Andrej, učitelj v Preski, za stalnega učitelja na Jezici; Gostič Florjan, učitelj v Poljanah, za šolskega upravitelja v Sostrem; Lavrenčič Alojzij, učitelj v Mostah, za stalnega učitelja v Sostrem; Munda Ivana, učiteljica v Prečni pri Novem mestu, za stalno učiteljico v Sostrem; Likar-Einspieler Marija, učiteljica v Loškem Potoku, za stalno učiteljico v Škocijanu pri Turjaku; Orel Ivana, učiteljica v Mirni, za stalno učiteljico v Šmarju pod Ljubljano; Strekel Ivan, učitelj na Vrhnikih, za šolskega upravitelja istotam; Zupančič Elizabeta, učiteljica v Hinjah, za stalno učiteljico v Mokronogu. — Upokojen je Česnik Dragotin, učitelj na Raketu.

Dnevne novice.

— **Spojitev CMD z Jugoslovansko matico odklonjena.** Preteklo nedeljo je bilo v Celju zborovanje Ciril-Metodove družbe, ki je bilo razmeroma zelo slabo obiskano. CMD, ki deluje že 38 let, je za časa svetovne vojne izgubila marsikatero podružnico in ima danes v vsemu od 158 podružnic, ki jih je štela leta 1914, samo še 76. Celjska skupščina je imela pred vsem namen, da sklepa o požitvi nekdanjih podružnic, zlasti v obmejnih krajih. — Ker se je pričakovalo ravno od te strani velike udeležbe, je bilo razočaranje toliko večje; iz cele Savinjske doline sta bila zastopana samo dva odposlanca. Okolnost, da bi CMD svoje delo plodnosnejše vršila v združitvi s kako slično organizacijo, je napotila Jugoslovansko matico, da je na zadnjem svojem obnem zboru opozorila na fuzijo CMD z Jugoslovansko matico. O tem vprašanju se je razpravljalo tudi na nedeljski skupščini CMD v Celju, kjer se je naletelo na splošen odpor. Družbin blagajnik notar Hudovernik je svojemu poročilu dodal nekaj misli, s katerimi utemeljuje potrebo in opravičenost samostojnega obstoja CMD. Skupščina je misel o fuziji CMD z Jugoslovansko matico odklonila.

— **Olajšave v tujem prometu.** Vlada je izdala vsem poslaništvom in konzulatom odredbo, s katero bi se pospešili tujski promet preko našega ozemlja. Konzulati in poslaništva morajo izstaviti inozemcem vizum za obojestrano prekrasčenje meje, in sicer brez posebne prošnje ter za dobo treh mesecev. Predstojnikom in organom obmejnih oblasti je naročeno, da se obnašajo taktično napram tujcem. Ukinjena je nadalje dolžnost osebnega zlaganja potujočih tujcev. Odredba določa med drugim, da potnih listov ni treba izročiti policijski oblasti. Policijski organi se imajo napram tujcem obnašati vljudno. Orožnikom na obmejnih postajah je zabranjeno opravljati svojo službo z nasajenim bajonetom. Potniki, ki žele obiskati naša kopališča, bodo uživali posebne olajšave. V notranjosti države se polni list ne sme zahtevati kot kontrolni dokument. Ta odredba ni samo pametna, temveč tudi koristna. Sedaj je kitajski zid, ki ga je postavil bivši režim, vsaj pošteno prebit in stopamo po zaslugi nove vlade v krog zares kulturnih držav.

Umrl je v St. Vidu pri Planini gospod Miha Jazbinšek, posestnik in trgovec. Naj v miru počiva!

— **Poročil se je v nedeljo 7. t. m. v Kamniški Bistrici g. Vladimir Pintar,** ravnatelj Zveze za tujski promet v Sloveniji, z gospodično Albino Amon. — Bilo srečno!

— **Ljudska posojilnica v Ljubljani** je darovala za poškodovance v župniji Polhov gradec 40.000 K in za poškodovance v župniji Sora in Škofja Loka 40.000 K, skupaj 80.000 K. Za veliko dar se obdarovanci pristočno zahvaljujejo.

— **Komunistične demonstracije v Zagrebu.** Zagrebška policija je že tretjič prepovedala zborovanje, ki so ga preteklo tri nedelje sklicali komunistični omladinci. Preteklo nedeljo so komunisti ostro demonstrirali proti prepovedi njihovega zborovanja. Policija je hotela preprečiti demonstracije in je postavila svoje čete v bližino pivovarne, na Pejačevićevem trgu, v Frankopanski ulici in na Jelačićevem trgu. Komunisti so se pa medtem zbrali na Opatovih in na Kaptolu. Policija je bila torej na mestu. Aretiranih je bilo 7 oseb. Demonstracije so kmalu prenehale.

— **Smrt na nesreči v Zagorju.** 76 letni Ig. Rajnar je padel raz brv v potok Medija in v njem utonil. Vseled deževja je potok znatno narastel in ko je šel Rajnar po brvi, je v tem trenutku voda brv spodnesla in Rajnarja potegnila s seboj. Truplo utopljenca se dosedaj ni moglo najti, najbrže ga je voda zanesla v Savo proti Zidanemu mostu.

— **50 letnica Hrvatskega planinarskega društva.** V ponedeljek, 8. t. m. se je vršila v Zagrebu svečana proslava 50 letnice Hrvatskega planinarskega društva. Svoje delegacije so poslali srbski in slovenski planinci, čestitki je prihitel tudi naš častiti župnik Aljaž. Obenem se je vršil kongres, ki se ga je udeležilo 100 delegatov iz cele države. Razpravljali so o vprašanju ustanovitve zveze vseh planinskih društev v naši državi.

— **Griža na Belju.** Na državnem veleposelstvu Belje je izbruhnila griža. Dosedaj je umrlo 6 oseb; 50 oseb je še bolnih. Ministrstvo za narodno zdravje je storilo potrebne korake, da se ta bolezen pobije. Vas Brestovica je obkoljena z vojaštvom, tako da ni mogoče priti z bolniki v dotiko.

— **Tragičen samoumor bivšega majorja.** V Mostaru se je ustrelil upokojeni major Peter Ristič, znan pod imenom »Čika Pera«, bорец s solunske fronte. Bil je zelo priljubljen. V smrt ga je tirala beda, ker z mesečno pokojnino 900 Din ni mogel vzdrževati sebe in svoje žene.

— **Svetovni šahist Lasker v Belgradu.** Belgrajski šahovski klub pripravlja za to sezono veliko iznenađenje. Svetovni mojster Lasker bo prišel na povabilo belgrajskega kluba v prestolnico, kjer bo odigral par partij in predaval o tej igralski umetnosti. G. Lasker bo v spremstvu belgrajskega šahista G. Ovadifa napravil turnejo po celi Jugoslaviji.

— **Pogajanja v Zadru.** V ponedeljek so se pričela v Zadru pogajanja med predstavniki naše in laške vlade, zadevajoča izvršitev čl. 3, 5, 14 in 16 santmargerske konvencije, s katero se ureja carinski in obmejni promet med Zadrom in obmejno cono. Našo delegacijo vodi veliki župan dr. Petrovič.

— **Razni vlom in tatvine.** V Branašvajgu pri Mariboru sta vlomila dva znana postopača v stanovanje Antona Ivnika in sta ukradla skoro novo obleko, zimsko suknjo, več parov čevljev in pa 2020 Din gotovine. Hlapcu Jerneju Grobovšču v Šmarju pri Jelšah je ukradel prijeten tovariš čevlje in obleko in je pobegnil. — Na Teznu pri Mariboru je bilo vlomljeno v trgovino Ane Senica. Vlomilci so prišli in odšli skozi okno in so odnesli precej raznega blaga. Med drugim so odnesli 40 m flanele, 42 m cefira in več metrov batista in dilena in so napravili zelo občutno škodo. — V Maršincih pri Ljutomeru je bilo vlomljeno skozi kuhinjsko okno. Tat je odnesel 256 Din gotovine in srebrno, 500 Din vredno žepno uro. — Na Pečovju je bilo vlomljeno okoli 10. dopoldne, ko so bili domači na polju pri delu, v hišo posestnice Ane Krulčeve. Tat je ukradel več obleke in perila, par čevljev in usnjato denarnico s manjšo vsoto denarja. Tat je črno oblečen, okrog 30 let star tujec.

— **Novi tečaji za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo** (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. LEGAT, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

— **Gonilni jermen — Orjak!** V izložbi tvrdke »Elite« Ljubljana, Prešernova ulica vis a vis Kreditega zavoda za trgovino in obrt je izstavljen gonilni jermen velik, 800 milimetrov širok, 12 milimetrov debel, ca. 200 kg težak ter 19 metrov dolg. Istega je izdelala svetovno znana domača jermenarska tvrdka Carl Pollak d. d. za industrijo usnja in usnjatih izdelkov v Ljubljani. Jermen je izdelan iz najfinejšega usnja za jermena, takozvanega »Spezial-usnja«, katero izdeluje tvrdka Pollak že preko 20 let v svoji specialni tovarni za podplate in jermena v Kranju. Interesantno na jermenu je to, da je bil razlegnjen na hidraulični raztezalnici s težo 15.000 kg, ter da ni niti enega šiva na njem, temveč je jermen le zlepljen z lepilom, katero tvrdka Pollak sama izdeluje. Jermen je naročen od tovarne za dušik d. d. Ruše in bo montiran na elektro-motorju z 750 (PS) konjskimi sila-

mi in 490 turami na minuto, priklopljen na kompresor z nateznim valjkom (Lenixrolle)! Častno je za našo domačo industrijo, da more tako precizna in obenem ogromno velika jermena v tako kratkem roku in v tako izborni kvaliteti naši industriji izgotoviti 5416 Farina gegenüber z rdečim lotosovim cvetom na etiketi je edino prava izvorna kolonjska voda svetovno priznane prve destilerije v Kolinu: Johann Maria Farina gegenüber dem Jülichs Platz.

— **Opozorilo.** Več tisoč parov čevljev (ostankov posameznih vzorcev) tovarna »PEKO« se prodajajo do vstetega 20. t. m. po znatno znižani ceni samo v trgovini Aleksandrova cesta št. 1, na kar se cenj. občinstvo vljudno opozarja.

— **Najcenejše in najnovejše obleke za dame** in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Štajerske novice.

— **Podružnica »Slovenčeve« uprave v Mariboru** dosedaj v poslopuj Zadrzne gospodarske banke, Aleksandrova c. 61. se preseli s 10. septembrom t. l. v novi lokal Koroška cesta 1 (bivša knjigovodnica Cirilove tiskarne). Podružnica sprejema novo naročnino, plačila, reklamacije, inserate, osmrtnice itd. P. n. trgovce, obrtnike in dr. opozarjamo, da je »Slovenec« v mestu in okolici močno razširjen, vsled česar imajo naši inserati velik uspeh.

Primorske novice.

— **p Umrla je v Gorici gospa Jožefa Gabrščekova** v 82. letu svoje starosti. Pokojna je mati g. Andreja Gabrščka in odvjetnika g. dr. Frana Gabrščka. N. v m. p.

Ljubljanske novice.

— **Iz Razstavo cerkvenih paramentov bratovščine sv. Rešnjega Telesa** sta včeraj s svojim obiskom počastila nadškof apostolski nuncij Pellegrinetti in ljubljanski škof dr. Ant. B. Jeglič. Razstava je v I. nadstropju Alojzeviča, Poljanska cesta št. 4, in bo odprta še danes od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

— **Iz Srebrno poroko obhajata danes 10. t. m.** višji davčni upravitelj g. Franc Gostiša in njegova žena Marija, roj. Malnerič. Blagi, vzorni zakonski dvojici obilo božjega blagoslova in sreče do zlate poroke in še čez!

— **Iz Poroka.** Včeraj se je v trnovski cerkvi poročil Klemenčič Lovro, poslovođa v Novem mestu, z Marijo Čebularjevo in St. Vida pri Stični. Bilo srečno!

— **Iz Vodstvo gremijalne trgovske šole v Ljubljani** naznanja, da se vrši vpisovanje za II. in III. razred v petek, dne 12. t. m. od 2. do 5. ure popoldne v šoli na Ledini (prilijevo levo).

— **Iz Pojasnila za telovadbo** se dobe v »Mladiki« (preje Stritarjeva ulica) dopoldne od 9. do 10. in popoldne od 4. do 5.

— **Iz Nevaren slepar.** Neki neznanec, ki se izdaja za Janko Kregarja, inženjerja stavbne družbe v Ljubljani, je izvalil že od več strank na goljufiv način manjša posojila. Navadno pride z izgovorom, da nima časa iti v pisarno po denar, katerega rabi za delave.

— **Iz Nepreviden kolesar.** Brivski vajenec Rudolf Z. je trčil na poti za Gradom s kolesom v otroški voziček, v katerem je vozila Josipina C. 17 mesecev staro dete. K sreči pa je dete vjela in je otrok nepoškodovan, pač pa sta precej poškodovana voziček in kolo.

— **Iz Vlom v trafiko.** Na Prulah je bilo vlomljeno v trafiko vojaškega invalida Cirila Kranjca. Tat je odnesel razne tobačne izdelke in je napravil okrog 4000 Din škodo.

— **Iz Tat na stojnici.** Na stojnici na vogalu Miklošičeve ceste je bila ukradena Josipu Volavšku denarnica z vsebino 900 Din in nekaj legitimacij.

— **Iz Tatovi v šolskem vrtu.** Neznani zlikovec so vlomili v vrtno lopo v centrali v šolskem vrtu na Zeleni poti. Uničili so več nasadov in semena in so napravili s tem okrog 1000 Din škodo ter poleg tega odnesli delavki več predmetov v vrednosti 150 Din.

— **Iz Policijske prijave.** Včeraj je bilo vloženih 17 ovadb in sicer radi cestno policijskega reda 4, radi kaljenja nočnega miru 5, radi prestopka policijske ure 1, radi nedostojnega vedenja 2, radi lahke telesne poškodbe 1 in radi izgreza 1. — Aretirali so štiri, in sicer radi nedostojnega vedenja, radi pijanosti, radi pretepa in ena radi prepovedanega povratka v mesto.

— **Iz Pobegni!** je iz Ljubljane samski trgovec Kristoljub Mičič, ker je ogoljufal več oseb za okroglo 3000 Din.

Prosveta.

— **pr Razstava češke moderne umetnosti.** Danes ob 4. popoldne priredi Narodna galerija vodstvo v Jakopičevem paviljonu.

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi črne

dežne in Hubertus-plašče

ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA

Fran Lukič. Pred škofijo 19.

Gospodarstvo.

Londonski sporazum in evropsko gospodarstvo.

Z nestrpnostjo so pričakovali gospodarski krogi celega sveta rezultatov londonske konference. Ko se je konferenca ugodno zaključila in ko je nemški parlament sprejel Dawesov načrt, je bilo jasno, da je nastopila za celo Evropo doba gospodarske sanacije.

V londonskem sporazumu so določili natančno način plačevanja reparacij. Niso se dotaknili svote, ki bi jo naj plačala Nemčija. Prihranili so definitivno določitev svote za leto 1929.

V prvem letu (1924—25) naj bi Nemčija plačala z 800 milijonskim posojilom milijardo zlatih mark reparacij. Ta svota bi se vsako leto povečala in bi v letu 1928 in 1929 dosegla dve milijardi in pol zlatih mark.

Prvi predpogoj, da bo Nemčija lahko plačevala reparacije zaveznikom, je ureditev valute. Stabilizacija valute, ki bi naj jo izvedla nova nemška emisijska banka, bi uredila razdrapanje nemške gospodarske razmere. Stabilizacija je mogoča le, če je proračun v ravnotežju, kar dosedaj ni bil slučaj. Mednarodno posojilo Nemčiji naj pomaga nemškemu proračunu do ravnotežja. S stabilizacijo valute je dana Nemčiji možnost, da si uredi svoje gospodarstvo in postane zopet plačevita.

Z ureditvijo nemških financ je dana Nemčiji možnost, da plačuje reparacije. Za sigurnost teh reparacijskih plačil jamčijo sledeče varnosti: dohodki železnice, obresti obligacijskega dolga nemške industrije, dohodki iz konzumnih davkov in carin.

Železnice naj se spremenijo v družbo s kapitalom 26 milijard zlatih mark od česar dobe alijanci 11 milijard.

Nemška industrija kot celota prevzame obligacijski dolg 5 milijard zlatih mark, za katerega mora plačevati letno 5 odstotne obresti in 1 odstotek za amortizacijo.

Z uvedbo Dawesovega načrta naj bi se izpostavila produktivna zmoglost nemške industrije.

Toda zopetni pojav nemške konkurence na svetovnih tržiščih vzbuja strah pri francoski, belgijski in angleški industriji.

V prekomorskih državah namreč se je v vojnih in povojnih letih industrija znatno razvila. Dokaz sta severnoameriške združene države in Japonska. Prekomorski trg ni več tako dobro razpečevališče kakor pred vojno. Na njem je velika konkurenca in če bo nastopila kot prodajalec še nemška industrija, se bo boj še bolj zaostрил.

Ravno z omenjenim obdavčenjem nemške industrije bi se doseglo, da bi nemška industrija delala z istimi produktivnimi stroški kakor industrija antantnih držav kar dosedaj ni bil slučaj. Tako si stoji v boju za svetovna tržišča enakomočne sile nasproti. Zasiguran je trg antantni industriji kakor tudi nemški, ker morata obe stranki računati z enako visokimi produktivnimi stroški.

Tako je razrešen za Evropo tako važen problem. Iz poteka in rezultatov londonske konference pa je tudi razvidno, da bo začel ameriški kapital v Evropi igrati dominantno vlogo. Prej Amerikanci niso hoteli finančno pomagati Evropi, sedaj pa bo ameriški kapital sodeloval pri rekonstrukciji evropskih gospodarstev.

Tudi za našo državo pomenja taka rešitev reparacijskega vprašanja velik plus. Z nemškimi reparacijami bodisi v denarju bodisi v produktih bo obnova našega normalnega gospodarskega življenja veliko lažja kakor pa samo iz lastnih sredstev. Pa tudi od izboljšanja položaja v celih vrstah evropskih držav po končno veljavni ureditvi reparacijskega problema se bodo prodajne možnosti za celo vrsto naših produktov v Srednji Evropi izboljšale.

V prvem letu (1924—1925) bi dobila naša država na račun reparacij 40 milijonov zlatih mark (t. j. okrog 800 milijonov dinarjev po sedanjem kursu), v letu 1925 in 1926 49 milijonov zlatih mark, 1926 — 1928 70 milijonov in končno v letu 1928—1929 100 milijonov zlatih mark. Ni pa še določeno, ali dobimo za omenjeni denar samo reparacije v naturi ali pa tudi v denarju, kar bi bilo gotovo bolje za našo industrijo in za ureditev naših financ.

g Podružnica Narodne banke na Sušaku. Iz Belgrada poročajo, da je upravni svet Narodne banke sklenil otvoriti na Sušaku podružnico Narodne banke.

g Zrebanje tobačnih srek. Na podlagi odloka finančnega ministra se bo vršilo dne 15. t. m. zrebanje tobačnih srek posojila l. 1888.

g Zakon o poljedelskem kreditu. Minister za poljedelstvo je sklical za 13. in 14. t. m. anketo za definitivno redakcijo načrta zakona o poljedelskem kreditu. Na anketi bo referiral g. minister sam in pa načelnik Velja Stojković. Na anketo so povabljene vse zadrugne zveze, razni poljedelski organi in privatniki. Kredit mislijo organizirati po zadrugnem načelu in ga bo mogel uživati samo član kake

gospodarske zadruge. Nečlani zadrug bodo izključeni od teh kreditov. Ta baza je bitna razlika od dosedanjega projekta, ki je določeval podeljevanje kredita tudi poedincem izven zadrugništva.

g Anketa za ublaženje vinske krize. se bo vršila 15. t. m. v poljedelskem ministertvu. Na anketo so pozvani zainteresirani resori, razne zadrugne organizacije in pa veletrgovci z vinom. Glavna naloga te ankete bo, da najde pot, kako od pomoči stagnaciji na vinskem trgu, in pa sredstva, da se omogoči in pospeši izvoz. Kakor znano je vsled gospodarske politike prejšnjih vlad vinski trg za naša vina v srednji Evropi izpadel in so nam ta trg odvzela mažarska, italijanska in francoska vina. Glavna naloga bo sedaj s spretno politiko zopet pridobiti to, kar smo izgubili.

g Trgovinska pogodba z Grško. Grška vlada je predala potom svojega poslovanja 1. septembra t. l. naši vladi noto, s katero ona s 1. decembrom odpoveduje trgovinsko pogodbo med našo državo in njo. Obenem je grška vlada izjavila željo, da pristopi k razpravljanju za zaključitev stalne trgovinske pogodbe. Dosedanja trgovinska pogodba vsebuje samo klavzulo o največji ugodnosti. Zato bi Grška z nami rada sklenila pogodbo na širši bazi in po možnosti tudi tarifno pogodbo. Naša vlada je sprejela odpoved na znanje in je izrazila željo, da se pogajanja za novo pogodbo čim prej začne.

g Vodne zadruge v Bački. V Bački je 28 vodnih zadrug, od katerih je 23 za izsuševanje, 5 pa za varstvo pred poplavi. Te zadruge posedujejo 136.454 ha zemlje. Površina cele Bačke pa znaša 534.192 ha in sicer 486.188 ha produktivne površine, neproduktivne pa 48 tisoč 173 ha.

g Koliko bo prejela naša država na račun reparacij. Iz posojila 800 milijonov zlatih mark ki ga bo dobila Nemčija, bo izplačala naši državi na račun reparacij do konca t. l. 40 milijonov zlatih mark, kar pomeni približno 800 milijonov dinarjev. Denar se bo porabil za nabavo blaga, ki je bilo naročeno še l. 1923., a dosedaj še ne dobavljeno.

g Nova carinska tarifa v Avstriji. Kakor poročajo z Dunaja bo stopila v veljavo nova avstrijska carinska tarifa že začetkom meseca oktobra t. l.

g Žetev v Avstriji. Iz uradnega poročila je razvidno, da je letošnja žetev v Avstriji srednja.

g Otvoritev dunejskega sejma. Dne 7. t. m. se je otvoril dunajski sejem. Obisk je izredno velik. Posebno mnogo obiskovalcev je iz nasledstvenih držav Avstro-Ogrske.

g Ruska naročila v Avstriji. Ruski trusti so naročili velike množine potrebnega materiala pri avstrijski industriji. Posebno elektrotehnična ima toliko ruskih naročil, da je njeno obratovanje za dalj časa zasigurano.

g Ugodno stanje nemških državnih financ. Iz uradnih podatkov je razvidno, da izkazuje nemška državna blagajna v petih mesecih t. l. (od 1. aprila pa do 31. avgusta) presežek dohodkov nad izdatki v višini 66.4 milijonov zlatih mark.

g Še en borzni dan na Dunaju. Kakor poročajo z Dunaja, je borzni svet sklenil vpletati še peti borzni dan t. j. sredo.

g Letošnja žetev v Češkoslovaški. Češkoslovaški državni statistični urad je obelodanil podatke o letošnjem žetevnem rezultatu v Češkoslovaški. Iz teh podatkov je razvidno, da se je letos pridelalo 930.000 ton pšenice (lani 980.000 ton), rži 1 milijon 180.000 ton (lani 1 milijon 350.000 ton), ječmena 1 milijon 40.000 ton (lani 1 milijon 270.000 ton) in ovsa 1 milijon 230.000 ton (lani 1 milijon 330.000 ton). Navedeni podatki kažejo, da je bila letošnja žetev slabša od lanske in da se bo v tekoči žitni kampanji uvozilo več žita v Češkoslovaško.

Borze.

Dne 9. septembra.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.3375—3.3675 (3.3315—3.3615), London 339.50—342.50 (3.4050—3.4350), Newyork 76.30—77.30 (75.50—76.50), Pariz 4.0225—4.0725 (4.025—4.075), Praga 2.2750—2.3050 (2.28—2.30), Dunaj 0.107550—0.109550 (0.1073—0.1093), Curih 14.35—14.40 (14.365—14.463), efekt. dol. 75.50—76.50 (74.75). Curih. Belgrad 7.— (6.95), Budimpešta 0.0069 (0.0069), Berlin 1.2650 (1.26), Italija 23.20 (23.26), London 23.63 (23.69), Newyork 533.75 (533), Pariz 27.85 (28.10), Praga 15.92 (15.90), Dunaj 0.0075 (0.0075), Bukarešt 2.80, Sofija 3.85.

Dunaj. Devize: Belgrad 928—932, Kodanij 118.80, London 314.700, Milan 30.94, Newyork 70.935, Pariz 37.12, Varšava 13.610. — Valute: dolarji 703.460, angleški funt 312.900, francoski frank 37.05, lira 31.05, dinar 925, češkoslovaška kropa 21.37.

Praga. Lira 148 1/4, Pariz 178 1/4, London 150.80, Newyork 33.95, Zagreb 44.25.

BLAGO.

Ljubljana: Vrednostni papirji: Vojna odškodnina 117—112, Celjska posojilnica d. d. Celje 250, Ljubljanska Kreditna banka Ljubljana 225, Merkantilna banka Kočevje 118—122, Prva hrvaška štedionica Zagreb 918—922, Slavonska banka Zagreb 103—107, Stroj-

ne tovarne in livarne Ljubljana 150—164, Trboveljska premogokopna družba Ljubljana 480—500, Združene papirnice Vevče 123—130, 4 1/4 kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 93 (bl.).

Produkti:

Les: Trami 4-4, 4-5, 5-6 od 4—10 m dolž., fco meja 398—430, remeljni polov. 35-70, I. II., III., fco meja 680—710 (zaklj.), deske III., 20 mm, 25 mm, 30 mm, 35 mm, 40 mm, 50 mm, fco meja 530—555, testoni fco meja 650—695, bordonali, fco meja 520—560, oglje Ia, vilano, fco meja 122.50—125.50, drva suha bukova, 1 m dolž. fco nakladalna postaja 28—29 (28 zaklj.).

Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 375, pšenica bačka, fco Bačka postaja 360, pšenica sremška, par. Ljubljana 390, oves bački, fco Bačka postaja 270, oves sremški, par. Ljubljana 310, koruza nova, fco Bačka postaja, dupl. Kassa za marec-april 235, koruza nova, fco Bačka postaja, dupl. Kassa za december, januar, februar 215, koruza v storžih, fco Bačka postaja, dupl. Kassa 110, Ajda siva, fco Ljubljana 300—340, laneno seme, par. Ljubljana 675—690, 690, ječmen, fco Ljubljana, po vzoru 390—395, 395, suhe gobe po kakovosti 45—52.

Stročnice, sadje: fižol ribničan, fco Ljubljana 500, krompir, fco nakl. postaja, po vzoru 120—130, jabolka obrana, fco nakladalna postaja 140—150, 140.

Seno, slama: Seno Ia, sladko, prešano, fco Ljubljana 75—81.

Vino: Vino belo, dolensko, štajersko, hrvaško po vzoru, fco nakladalna post. 710.

Zagreb. Vrednostni papirji. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 119, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb 122, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 62.50, Jugoslovenska banka, Zagreb 110—113, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220—240, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 915, Slavonska banka, Zagreb 105, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 112.50, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 950, Gutman 996—1025, Našica 95, Narodna šumska industrija 75, Slavonija 85—87, Trboveljska premogokopna družba 500 (bl.), Združene papirnice Vevče 123 (denar), Vojna odškodnina 117—118, 7% drž. invest. posojilo 64.

Novi Sad. Nova pšenica 355—360, koruza 285, moka 550—555, otrobi 190—200, tedence čvrstejša.

Dunaj. Efekti. Živnostenska banka 822.000, Alpine 426.000, Greinitz 147.000, Kranjska industrijska družba 740.000, Trboveljska družba 428.000, Leykam 160.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 105.000, Mundus 740.000, Slavex 270.000.

Turistika in sport.

MARIBORSKI ŠPORTNI DNEVI.

Izredno zanimanje je bilo povsem ureditveno po sijajnem poteku dirkalnih tekem prvega dne na izvrstnem, sploh edinem dirkališču Slovenije Tezno pri Mariboru. Pod okriljem kolesarskega društva »Edelweiß 1900« so se vršile posamezne točke dirkalnega reda z dovršeno preciznostjo, na štartu se je zbrala elita naših športnikov iz vseh pokrajin države; na obširno dirkališče je prihitela nepregledna množica občinstva, ki je z živahnim zanimanjem sledilo športnemu boju, ki nam je kazal razveseljuj napredek v športni vzgoji na kolesu in motornem vozilu.

Krasen je bil pogled na otvoritveno vožnjo po dirkališču, ki so jo izvedli tekmovalci po pripravljenem redu: 40 kolesarjev in 30 motociklistov.

Nato so sledile tekme po dnevnem redu in so imele sledeči uspeh:

I. pozdravna dirka na kolesih, 3 km: 1. Sovič Koloman (l. hr. gradj. s. k., Zagreb) 4 min. 58 1/2 sek. 2. Dvořak Joe (Edelweiß, Maribor) 5 min. 3. Meniga Emil (Orao-Zagreb) 5 min. 3 des. sek. 4. Markulin Viktor (Orao-Zagreb) 5 min. 1 sek.

II. Kolesa s pomožnimi motorji do 125 cm³ — 10 km; Kavčič Anton, Maribor (na Avstro-Mot.) 14 min. 12 1/2 pet. sek.; ostala dva v tej kategoriji sta v drugem in šestem kilometru odstopila.

III. Vojna novincev kolesarjev (ki na dirkališčih še niso tekmovali) — 3 km: 1. Živic Ivan (Perun, Maribor) 5 min. 10.8 sek. 2. Ferk Josip (Perun, Maribor) 5 min. 11 1/2 sek. 3. Irman Oskar (Perun, Maribor) 5 min. 16 1/2 pet. sek. 4. Medved Anton (Perun, Maribor) 5 min. 17.2 sek.

IV. Motorna kolesa do 150 cm³ — 15 km: 1. Makso pl. Radič 13 min. 42.6 sek. 2. Babič Ivan 15 min. 8.3 sek. 3. Schulz Artur 17 min. 53.6 sek.

V. Glavna dirka na kolesih — 10 km. 1. Dvořak Joe (Edelweiß, Maribor) 17 min. 11.6 sek. 2. Sovič Koloman (l. hr. gradj. s. k., Zagreb) 17 min. 11.8 sek. 3. Meniga Emil (Orao, Zagreb) 17 min. 12.6 sek. 4. Markulin Viktor (Orao-Zagreb) 17 min. 13.9 sek.

VI. Motorna kolesa do 350 cm³ — 15 km: 1. Kunaj Josip (Zenit) 12 min. 13.4 sek. 2. Kenda Ivan (Douglass) 13 min. 21.8 sek. 3. Makso pl. Radič (Puch) 14 min. 46.6 sek.

VII. Velika jesenska dirka na kolesih za vodilnim motornim kolesom — 10 km: 1. Meniga Emil (Orao, Zagreb) 13 min. 10 1/2 sek. 2. Sovič Koloman (l. hr. gradj. s. k., Zagreb) 14 min. 10.2 sek. Bračič Makso se je med vožnjo ponesrečil.

VIII. Dirka nad 90 kg težkih kolesarjev — 3 km: 1. Lappi Ciril (Perun, Maribor) 5 min. 40.9 sek. 2. Rebolj Janez (Ilirija, Ljubljana) 5 min. 43 sek. 3. Kosič Hinko (Perun, Maribor) 6 min. 3.2 sek. 4. Škrajnar Anton (Ilirija, Ljubljana) 6 min. 11 sek.

IX. Motorna kolesa s priklonimi vozovi — 20 km: 1. Treo Boris (Indian) 19 min. 14.6 sek. 2. Hribar Rado (Indian) 19 min. 15 sek.

X. Prvenstvo na motornih kolesih Slovenije na dirkališču — 50 km: 1. Gavrilovič Jurjo (Indian) 39 min. 54.3 sek., ki si je priporil častni trak v tej kategoriji. 2. Sotler Rupert (Ekselsior) 40 min. 43.8 sek. 3. »Progres«, Maribor (Norton) 40 min. 52.2 sek. 4. Barešič Viktor (Indian) 40 min. 54 sek. (zadnji je imel defekt v prvem kilometru ter je kljub temu skoraj prehitel sotekmovalce, katere bi bil sicer skoraj gotovo prekosil.

Naznanila.

Rokodelski dom. V dramatično šolo v Rokodelskim domu, Komenskega ulica št. 12 se sprejemajo udeleženci le še danes in danes teden. Pouk in vaje so vsako sredo ob 8. uri v dvoran. Priporočamo obisk šole mladini, ki se želi izuriti v dramatični umetnosti.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. V sredo, dne 10. t. m. ob 20. uri sestanek vsega zbora. Pričakuje se polnoštevilna udeležba. — Odbor.

Na Črnučah gostuje v Društvenem domu v nedeljo 14. t. m. ob 3. uri popoldne društvo »Kamnik« s Petrovičevim dramo »Duše«. Priidite v največjem številu! — Odbor.

Poizvedovanja.

Gospod, ki je 28. avgusta t. l. pomotoma zamenjal svoj dežnik v trgovini g. J. Petelinca, se naproša, da ga nemudoma vrne v omenjeni trgovini. Dotični gospod je dobro znan.

Našla se je ob Marijanskem kongresu srebrna ženska ura in mašna knjižica z malo svoto denarja. Oboje se dobi pri tajniku Iv. Vindišarju, Stolno župnišče.

Našel se je v cerkvi Sv. Jakoba v nedeljo dne 7. t. m. dežnik. Poizve se Zvonarska ulica 2, I. nadst.

Našla so se očala. Dobe se Poljanska cesta 47.

Izpred sodišča.

LJUBLJANSKA POROTA.

Uboj v Slapah pri Devici Mariji v Polju.

Včeraj se je začelo jesensko porotno zasedanje pri deželnem sodišču v Ljubljani. Prvi je prišel na vrsto France Ježek, posestnik na Slapah pri Devici Mariji v Polju, proti kateremu je naperilo državno pravdnistvo sledečo

obtožbo:

Ježek France je dne 29. maja letos v Slapah, ne sicer v namenu, da ga usmrti, vendar pa v drugem sovražnem namenu zabodel Ivana Porento šestkrat z nožem, enkrat tudi v vrano, da je Porenta dva dni na to dne 31. majnika vsled rane na trebuhu umrl. Pri isti priliki je sunil z nožem tudi Petra Snoja in ga je lahko poškodoval na desnem komolen in je s tem zagrešil hudodelstvo uboja in pa prestopke zoper telesno varnost. Obtožnica pravi dalje, da je obtoženi France Ježek zelo ndan pijači in da je pijan zelo nasilen človek. Bil je radi pretepa že predkaznovan. Obtoženi je omenjenega dne v Blaževem vinotoku popival špiritovno žganje namešano z vodo. V družbo je prišel tudi Porenta in Ježek ga je toliko časa izžival, da sta se šla za stavo metat. Slo je za en štefan vina. Dvakrat sta se sprijela in obakrat je vrgel Porenta obtoženca na tla. To pa je Ježek tako razjezilo, da je vzkliknil: »Če ni hudič, še enkrat se pejava, bom pa ja taga bajtarja vrgel.« Pozval ga je še enkrat, pri tem pa je že segel po nož. Pri tretjem spopadu ni nobeden padel, pač pa je potegnil obtoženec nož in je 6 krat sunil proti Porenti. Porenta je zaklical, ko je videl nož: »Fantje bežimo, jaz sem že 15 štirov dobil. Nato je zbežal proti hiši Andreja Hribarja.

Samoobtožba.

Takoj po dejanju je šel obtoženec k orožnikom v Vevče in je javil, da je v Slapah enega zaklal, da pa še ni mrtev, pa bo kmalu »erknil«. Nato so šli orožniki takoj na kraj nesreče. Porenta, ki je krvavel iz več ran, izmed katerih je bila najhujša na trebuhu, je umrl čez dva dni v bolnici in sicer vsled notranjega izkrvavljenja. Sunek je bil tako silovit, da je presekal popolnoma desoto rebro, devetega pa mu je narezal na polovico. Obtoženec se je zagovarjal s popolno pijanostjo in je trdil, da je bil do nezvesti pijan. Kasneje se je zagovarjal tudi s silobranom, češ da so ga fantje pretepal, ker jim ni hotel plačati štefan vina za izgubljeno stavo. Fantje pa zanikajo, da bi ga napadli. Obdolženec je zaklal svojega tekmeča, ker ga je ta dvakrat vrgel.

Pričevanje.

Zaslišanih je bilo okoli 20 prič. Obtoženčeva žena je potrdila da mož res jako rad pije in mu ne pomaga nobeno svarilo. Tudi na usodni dan sta bila z ženo skregana in pravi žena, da ga ni nič pogledala. Tudi ji ni ničesar povedal o pretepu s Porento. So-

sedje so ji povedali, da je enega zabodel. Kakšen je bil drugi dan ne ve, ker je cel dan ležal in tudi ni nič jedel. Res, da ga je večkrat glava bolela in da se je včasih napil, da je pozabil na bolečine v glavi. Gostilničarka Blažova, ki je tudi pila v njegovi družbi, je povedala, da je bil zelo korajžen, pili smo in peli, če je vedel, kaj dela, pa ne more reči. Gostilničar Jakob Blaž pove, da je vstopil, ravno ko sta se pregovarjala, kdo je močnejši. Oče obtoženca pove, da je cela rodbina duševno manj vredna. En sin se mu je ustrelil, eden se je obesil, mati je pa tudi malo zmešana. Na vprašanje, če je bil že na Studencu, pravi, da notri še ni bil, pač pa je šel mimo. Grunt je dal starejšemu sinu, kakor se spodobi. Včasih pa tudi njemu malo v glavo udari. Bil je že večkrat kaznovan, zagovarjal pa se je vedno z duševno zmedenostjo. Sodna zvedenica zdravnika dr. Mayer in dr. Novak, sta potrdila, da je bil udarec silen, rana absolutno smrtna in bi bila vsaka operacija brezuspešna. Ivan Porenta je umrl vsled akutnega vnetja trebušne mrene. Sodni zvedenec psihijater dr. Robida je ugotovil z ozirom na zagovor obtoženca, da je France Ježek res dedno težko obremenjen. Rodbina se ne more imenovati ravno za blazno, vendar pa so vsi duševno manj vredni in močno udani pijači. Da bi bil pa toliko alkoholiziran, da se ne bi spominjal dogodkov, tega mu pa izvednec ne verjame. Je res pri njem nekaj alkoholskih znakov, bil je malo pijan, toda mož je zagrešil svoje dejanje iz maščevalnosti, nato je nastopila alkoholska beda, ki ga je dovedla do samoohtobze. Vse pa je napravil smoteno. Vse drugo smatra samo za olajševalni moment, duševna zmedenost za časa dejanja ni podana.

Vprašanje porotnikom.

Po kratkem posvetovanju je stavil sešat porotnikom osem vprašanj in sicer prvo

vprašanje na uboj, drugo na lahko telesno poškodbo, dalje na duševno zmedenost, na popolno pijanost, če je zakrivil sam pijanost in pa če se je zavedal, da je pijan, podvržen hudim strastem.

Krivdorek in obsodba.

Porotniki so po kratkem posvetovanju potrdili soglasno vprašanja glede uboja in telesne poškodbe, soglasno pa so tudi zanimali ostala razbremenilna vprašanja, nakar je bil obsojen z ozirom na njegov nesročen temperament in z ozirom na družino in otroke in na njegovo duševno manjvrednost na dve leti težke ječe, mora plačati vse sodne stroške in pa očetu pokojnega Porente 200 dinarjev, Snuju pa 100 Din odškodnine.

Senatu je predsedoval viš. sodni svetnik Mladič, votanta sta bila sod. svet. Keršič in Janša, državno pravdnštvo je za-

stopal dr. Ogorevtz, zasebnega udeleženca je zastopal dr. Švigelj, zagovarjal pa je obtoženca dr. Frlan. Kot sodni izvedenci zdravniki pa so bili dr. Novak, dr. Mayer, dr. Götzel in pa dr. Robida. — Porotna dvorana je bila popolnoma zasedena. Obravnava je trajala od 9. ure do 3. ure popoldne.

Popoldanska obravnava.

Popoldne se je vršila obravnava proti še ne 14letnemu fantu Josipu Rusjanu iz Dovja pri Moravčah. Fant je bil obtožen, da se je pregrešil po § 128. Obravnava je bila tajna, senat isti, zagovornik pa dr. Natlačen. Fant je vse priznal, porotniki so vprašanje krivde zanimali s 7 glasovi, nakar je bil deško oproščen.

Danes se vršita zopet dve obravnavi in sicer proti Viktorju Habliču in proti družbi:

Anton Dolčič, Josip Novak in Ivan Cernjak, vsi obtoženi po § 127 in bosta obe obravnavi tajni.

Poslano.*

Moj bratranec Roman Treo je za trdko VILJEM Treo objavil v časopisih na skrajno nekolegijalni in sovražni način o nekem dogodku pri neki stavbi v Trzinu z namenom meni škodovati in zase napraviti reklamo. O tem naj javnost sama sodi, za mene je pa stvar končana.

Ljubljana, 9. septembra 1924.

ING. RUDOLF TREO, stavbenik,
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Schicht

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

5

Pri nakupu zase in za družino se Vam priporoča staro, domače podjetje s samo češkim blagom, trdka

v LJUBLJANI

pri Češniku

Lingarjeva ulica.

Postrežba
strogo poštena!

Sukno za moške suknje, štof, kamgarn. Sukno za ženske plašče (mantline), velur, pliš in žamet.

Novosti v volnenem in porhantnem blagu. — Ogrinjalke kocke, svilnate, plišaste in žametne, volnene rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka. Konjski koci, plahte itd. — Vse po znatno znižani ceni!

iz proste roke se prodaja v Blagovici poleg velike ceste

HIŠA in sadni vrt

v hiši dobro obiskana trgovina, zraven farne cerkve. — Več se pozivja pri Karlu VIDALI v Mengšu na pošti.

LOKAL za delavnico iščem. Morebitna predelava na moje stroške. Ponudbe na upravo lista pod »Delavnica«. 5434

Borove plohe

5 cm in borove deske 20 mm — popolnoma suhe — kupimo večjo množino. — Ponudbe z navedeno ceno za m³ na: ERMAN, ARHAR, šent Vid nad Ljubljano. 5446

Pouk se daje

v francoskem in italijanskem jeziku na Jesenicah. — Vprašanja pod »Prosveta št. 5454« na upravo »Slovenca«.

KUCHARICO

dobro, z večletnimi spricvali, sprejem. Pridnost, suaznost in poštenost predpogoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 5462.

UČENEC

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, ki ima vso preskrbo pri starših, se SPREJME v trgovino spekerijskega in mešanega blaga v Ljubljani. — Naslov v upravi lista pod številko 5471.

Šivilja dobro izurjena, želi mesta po hišah. Naslov v upravi št. 5436

DIJAKINJO sprejemem

na hrano in stanovanje. Sv. Petra cesta 53/L, 3. vrata.

PISALNI STROJ

vzajemni na posodo proti primerni odškodnini, oziroma kupim. — Ponudbe na upravo lista pod »PISALNI STROJ«.

Bukova drva

kupuje po najvišjih cenah Družba ILIRIJA, Kralja Petra trg št. 8. 5460

Dr. JUG zopet ordinira

Za časa gledališke sezone se ODDA eno

MESTO V LOZI

GOSPODU. — Naslov pove uprava pod številko 5475.

Potrebujemo za takoj enega

IZDELOVATELJA VOŠČENIH SVEČ!

Mesto stalno, plača dobra. Ratkovič, Orlovič i drug. ILIDZA pri Sarajevu.

POSLOVODJA

za veletrgovino VINA (delniška družba) s strokovno izobrazbo za tehnično in komercialno vodstvo se IŠČE. Sprejem takoj oziroma po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »STEV. 100—5444«.

Izdaten POSTRANSKI ZASLUZEK

se nudi vpokojencem, invalidom in privatnim nameščencem v Ljubljani in vseh občinah ljubljanske okolice. Nasloviti na upravo »Slovenca« pod »Postranski zaslužek« 5461.

KUPUJEM na vagone

jabolka, kostanj, orehe, krompir in čebulo. KRSTA BOZIDAROV, Veliki Bečkerak — Vojvodina. 5455

DOBRO VZGOJENO MLADO DEKLE

stara do 17 let, sprejemna za lahko hišno delo k otrokom. Naslov v upravi pod 5457.

POSTENA, PAMETNA

ŽENSKA ki se razume na kuho in lepo gospodinjstvo, ali pa vsaj deloma zna kuhati, je ubogljiva in vdova, se sprejme takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 5456.

Trgovski pomočnik

cedaj v špecerijski trgovini, želi premeniti službo v manufakturno trgovino kot mlajša moč. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiv«.

STANOVANJE, snažno in solčno, dobi stranka proti posojilu 6000 Din. Naslov v upravi lista pod št. 5439.

PRIDEN IN POSTEN

HLAPEC za v trgovino se sprejme pri trdku AL. S. M. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32

Delavnica napredaj!

500 m² vrta, samo zase, priprava tudi za stanovanje, v bližini Ljubljane, za ceno 150.000 K. — Polovico takoj plačati, drugo po dogovoru. Naslov pri upravi pod 5458.

Motorno kolo

PRODAM, najmodernejše type, skoraj popolnoma novo, 3 HP, s tremi prestavi, prosti tek, ter spojalo (Lamellen - Kupplung). Cena 20 tisoč dinarjev. — Naslov pove uprava lista pod številko 5244.

Kovine

BAKER, MED, PAKFONG, ROTGUSS, mehki SVINEC, ODPADKE kupujemo po najvišjih cenah. Po robo pošljemo. — BUTONIA, Zagreb, Horvačanska cesta 29, telefon 2261. 5208

PERJE

kokošje, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdka

E. Vajda, Čakovec

Pozor! Priporoča se fotograf. atelje

KUNC FRANC

Ljubljana, Wolfova ulica št. 6. Prvi domači zavod za izdelovanje povečanih slik, slik za nagrobne spomenike, pokrajinskih razglednic, ter vseh v to stroko spadajočih del.

Enonadstr. HIŠA

z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poziv se v Ljubljani. Opekarska cesta 10. 4182

Drva trboveljski premog

H. Petrič Ljubljana Gosposvetska cesta 16 Telefon 343

Ledenica

zidana ali ameriška, da led v resnici drži, Vam napravi načrte ter isto izvršuje specialna trdka

Franc Pust

tes. mojster, Ljubljana, kakor tudi ostrejša do 40 m v svetlobi brez podpor. — Zahtevajte načrte! 4869

RAZPIS.

Odbor za zgradbo mostu v Sv. Marjeti pri Rim. toplicah razpisuje

tesarska dela

pri mostu čez Savinjo. — Pojasnila daje predsednik odbora gosp. višji nadz. v p. FR. KOKALJ, Sv. Marjeta, p. Rimske toplice. 5325

Več izurjenih pletilk

za strojno izdelavo nogavic, kakor tudi pletilko z večletno prakso kot predelavko sprejme Tovarna nogavic H. FRANZL, Ljubljana, Privoz 17,

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

56

»No, to je lepo. Pa se naj kdo zanese na služabnike, če se potepajo vso noč!«

»Bertold se tudi potepa, večkrat, večkrat kot jaz!«

»To Vas nič ne briga! On je sin! Vi nimate pri tem nič govoriti!«

»Jaz sem tudi sin!«

To je rekel s povdankom.

Gospa se umakne od vrat in strmi to po vanj.

»Vam — Vam se meša!«

»Viljema Hartmanna sin sem in Marte Hellmichove!« pravi počasi, ponosno in izživajoče.

Ona omahne, stopi v sobo in pade na edini stol, ki je bil v majhni sobi.

»Kdo Vam je to povedal?« hrope.

In zopet izgovori eno besedo, resno in slovesno:

»Bog!«

Ona se porogljivo nasmehne in poskoči.

»Ne, ne, ne! Poznam Vas! Spregledala sem Vas! Ze dolgo Vas poznam! Nisem tako neumna! Spregledala sem Gottliebovo in doktorjevo zvijačo! Ze davno sem vedela. Poznam to krinko! Kdo ve, kje ste to slišali! Potem ste prišli kot potepuh, kot capin —«

Dvignil je pesti, pa se še premaga.

»Kot postopač! Prikradli ste se v hišo, namenoma prikradli —«

»Jezik za zobmi! To ni res! To je laž! Nič nisem vedel — nič!«

Ostro in porogljivo se mu nasmeje.

»Sveto prisegam, jaz nisem vedel nič, nič nisem vedel!«

Ona steče k vratom. Ne upa se več smejeti. Samo škriplje. Z zategnjenim obrazom stoji Robert pred njo.

»Pojdite! se zadere. «Povejte mi! Usmrtite ga! Kap ga zadene!«

»Ni mu treba povedati. Sam ve!«

»Ve? Kaj, ve? In Vas ima pri sebi? In Vi se mu laskate, prilizujete — zaradi dediščine —«

»Vlačuga!«

»Vlačuga je bila Vaša mati!«

Strašen krik. Zgrabi jo za roke in jih vije, da ji pokajo v sklepih. Zastoka in pade na kolena.

»Prekličite! Prekličite!«

Ona stoka, se zvija, ječi, hoče klicati na pomoč, a manjka ji sapo. Njemu stopi kri v oči.

»Vlačuga ste Vi! Z denarjem ste odkupili mojemu očetu vest in prostost. S svojim nesročnim, umazanim, prokletim denarjem ste kupili moji materi smrt in meni sramoto in pogubo. Kupili ste si moža! Možja in otroke ste si kupili! Zakonsko posteljno ste si kupili, Vi — Vi vlačuga! Kajti vedeli ste, da Vas ne mara, da Vas ne ljubi, da se da samo plačati! Plačali ste mu za svoje otroke! Vse ste si kupili, z goljufijo vse pridobili! Prokleta, prokleta ženska! Moja mati je morala izkrvaveti in Vi — Vi zlobna, zlobna, zlobna —«

V divji jezi bije po nji, jo tepe, preklinja in ne neha prej, dokler mu ne udari krvava pena na usta.

Zdaj se opoteče in pade na posteljo.

Ona nekaj časa kleče stoka. Nato pol v nezavesti vstane, vidi, kako leži njen sovražnik s krvavo peno na ustih, in odide.

Dolgo leži tako. Začne mirneje dihati. Dvigne se. Obraz mu je smrtno blede.

S težavo se zave.

Od vsega, kar se je zgodilo, stoji samo to jasno pred njegovo dušo, da je bil surov nasproti ženski.

Obriše si mrzel pot s čela.

Tepel jo je!

Grdo ravnal z njo!

Ali je mogoče? Nikdar v življenju še ni nikogar tepel.

Samo podčastnika in to žensko.

Žalivec svoje matere!

Ali ga bodo zopet zaprli? Mogoče, pa nič zato.

Toda tega noče čakati, proč mora!

V to hišo ne spada! To je do polovice plačano z denarjem ženske, katero je tepel.

Gottlieb mu pride še enkrat na misel, tudi krotka Kristina in doktor.

Vsi ti so vedeli, kdo je.

Kaj mu je to koristilo? H Kristini ne more več iti. Tepel je njeno mater. Pa tudi kot brat se noče vsiljevati.

Ko pa misli na blede, lepo, tiho ženo, ki je njegova sestra, se zgrudi sam vase in joka.

Poišče rog.

S topimi čuti strmi v oslepele godalo.

To mu naj pomaga zdaj skozi življenje.

Saj bo dober v daljni tujini!

Tako stopi tiho iz sobe in gre po stopnicah. Pri vratih, za katerimi je njegov oče, mu še enkrat odpove moč.

Bolestna želja ga prevzame, da bi vstopil, pokleknil predenj in jokal, bridko jokal iz sovraštva, maščevalnosti in — iz hvaležnosti in ljubezni.

Gre k vratom, prime za kljuko.

Toda še preden se vrata odpro, vidi na stolu starega moža, bolnega in brez pomoči, o katerem so rekli zdravniki, da bi ga razburjenost umorila.

Še enkrat pogleda stara, rjava lesena vrata z vročimi očmi, gre po drugih stopnicah, pride v vežo, odpre vrata in stopi iz očetove hiše. Nihče ga ni srečal.

Ne misli več na starega Gottlieba Peukerja, ne misli več na Kristino in dr. Friedlieba. Kot brez uma stopa po megleni vaški cesti.

Toda preden stopi Robert v hišo starega očeta in stare matere, pomisli. Tema ljubima starčkomata nečisti v mirno kočjo svojih bojev, svoje bede.

Vzravna se, zbere se, skuša biti miren. V razburjeni ljubezni mu prideta nasproti.

On pravi:

»V oni hiši nočem ostati zaradi gospe, zaradi Bertolda in tudi — zaradi očeta. Zelo sramotno bi bilo zame, če bi ostal.«

Poslušala sta ga in oko se jima je zarosilo. Razumela sta ga pa.

»Proč grem, proč v svet!«

Pisalni stroji, računski stroji, kopirni stroji, ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ulica šte. 7, telefon 100.

Veletrgovci dežel. pridelkov

naj vprašajo za naslov, kdo lahko dobavi v veliki množini KROMPIR, JABOLKA in SUHE GOBE v upravi lista pod šte. 5113.

Naznanjava v svojem imenu bratov, seštre, vnukov METODA in NADE, sinahe in ostalih sorodnikov, da je najina dobra, srčno ljubljena mati

Jožica Gabršček roj. Muznik

danes ob 1 popoldne v 82. letu svoje starosti izdihnila svojo plemenito dušo.

Zemski ostanki ljubljene pokojnice se prepelejo v torek popoldne izpred hiše žalosti v Gorici, Corso Verdi 28, v rodbinsko grobnico na bregu bistrice Soče v Solkanu.

V GORICI, dne 7. septembra 1924.

ANDREJ GABRŠČEK in dr. FRAN GABRŠČEK, sinova.

Naš dobri ata in stari ata, gospod

Jakob Savinšek

organist

je umrl in odšel z Bogom k Mariji. — Pogreb se vrši v četrtek ob 5. popoldne na Jesenicah. Jesenice, 9. septembra 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

Po kratki bolezni je danes preminul, star 45 let, naš iskreno ljubljani soprog oz. oče

Miha Jazbinšek

trgovec in posestnik.

Pogreb nepozabnega se vrši v sredo ob 10 popoldne.

Št. Vid pri Planini, 7. sept. 1924.

KRISTINA JAZBINŠEK roj. Šmid, soproga. MILICA, MILOŠ, JOŠKO, SLAVICA, DANICA, otroci.

Proširenje poštanske zgrade na stanici Subotica.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Ministarstva Pošta i Telegrafa br. 29.704 od 14. maja 1924 god. i u smislu članova 86.—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 20. septembra 1924 god. drugu ofertalnu licitaciju za izvršenje zemljenih, zidarskih, tesačkih, pokrivačkih, stolarskih, gvozdenih, bravarskih, nazalačkih, limarskih, molerskih i staklarskih radova za proširenje poštanske zgrade na stanici Subotica.

Kaucija za ovaj rad polaže se na kasi Direkcije Državnih Železnica u moneti predviđenoj po čl. 88 Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10. časova popodne na dan licitacije i to: Državlani Kraljevine SHS 15.000, a strani državljani 30.000 dinara.

Propisno faksirane ponude u zapečaćenom zavoja sa oznakom spolja: »Ponuda za proširenje poštanske zgrade na stanici Subotica od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odelenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika, br. 9. II sprat, vrata br. 9).

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička preduzeća, koja podnesu uverenje o prijavi preduzeća take radnje za ovu godinu, kao i uverenje o tome da su platila porez za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača pripuste se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje, da ih mogu na ovaj licitaciji zastupati.

Planovi, predračun troškova, opšti i tehnički uslovi, projekat ugovora mogu se videti i po ceni od 30 dinara nabaviti svalog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odelenju Železničke Direkcije Subotica.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Drž. Železnica u Subotici
Br. 31.361/1924.

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLEMENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini na trgovini in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, Lingerjeva ulica. 4153

OGLJE!

Sem kupec vsake množine lepega, suhega BUKOVEGA OGLJA. Plačilo takojšnje. — Ponudbe nasloviti na:

MATTEO STOCK, Trst, Via Udine 41.

MLIN IN ŽAGA
naprodaj na veliki, stalni vodi, kjer ni voda nikdar ne prevelika in ne premajhna. Jez naraven. Mlin je z 6 pari kamnov in stope. — Vse v najboljšem stanju. Naslov se izve pri upravi pod št. 5235.

Damski salon.

Priporočam se cenjenim damam v mestu in na deželi! Poučujem tudi gospodične šivanja za domačo uporabo, na željo tudi prirojanja. Postrežba točna, cene solid.

Minka Karo

Sv. Petra cesta šte. 58.

K. JURMAN
KR. DVORNI OPTIK
LJUBLJANA.

Godbeniki, pozor!

Priporočam svojo veliko zalogo šolskih in solo violin, gitar, citer, vijol, čel, lokov, etui, velike in male bobne, pristne turške in kineske činele, vsa godala za tumburaska društva. — Raznovrstna lesena in pločevinasta godala v najčistejši izdelavi in glasu, po najnižjih cenah. Posamezne dele in strune za vsa godala. Lastna izvršitev pločevinastih godal. — Popravila se izvrše točno in strokovno.

Vaclav Schramm, Celje.

Svoji k svojim!

Ako želite nakupiti dobrega in solidnega, raznovrstnega manufakturnega blaga, zglasite se le in oglejte si bogato zalogo v trgovini manufakture, katero vsem tople priporočamo!

Hugo Schmidt, Celje

Cene ugodne!

Pozor!
Gospodsk. ul. 27.
Postrežba točna!

Pozor!
Gospodsk. ul. 27.
Blago solidno!

Salda-kontl. štracc. blagajniške knjige.

amerikanske journale,
odjemalne knjižice itd.

Književnica K. I. D. v Ljubljani -- Koprarjeva ulica 6/II.

Frankfurtski volesojem v Frankfurtu ob Meni
se vrši od 21. do 27. septembra t. l.

Interesenti dobe izkaznice kakor tudi navodila zastonj pri

Hamburg - Amerika Liniji, generaln. zastopstvo
Telefon 24—98. ZAGREB, Cesta B št. 3. Telefon 24—98.

Imejtelji izkaznice dobe nemski vizum za polovično takso in imajo dostop v vse naprave in izložbene prostore velesejma brez vsakega doplačila.

Stružnico

za železo (Leitspudel Drehbank) 1 motocikel s priklopnim vozom s prestavami se ceno prodaja.

P. Skafar, Ljubljana, Rimska cesta 11.

TRBOVELJSKI PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Preoblikovalnica

damskih in moških klobukov — SE PRIPOROČA. — BARBORIČ - ZAVRŠAN, Ljubljana, Mestni trg št. 7.

Opremljena soba

se odda 1—2 gospodoma v sredini mesta. Poizve se pri portirju hot. »Slon«, Ljublj.

Biljar »Seifert«

v prav dobrem stanju, se pocieni prodaja. — Vprašati je v kavarni »Slon«, Ljubljana.

Družabnik

s 50.000 Din SE ISČE za dobro vpeljano obrt. Naslov v upravi lista pod št. 5391.

Razpisuje se mesto elektro-monterja

za občino MOSTE pri Ljubljani. Pogoji: vsa potrebna izobrazba v tej stroki in neomadeževana preteklost. — Prošnje, katerim je priložiti potrebne listine, je vlagati pri ZUPANSTVU v MOŠTAH najkasneje do 15. IX. t. l. z navedbo mes. plače.

2 dijakinji sprejem na dobro hrano in strogo nadzorstvo.

Poizve se v upravi št. 5377.

Franc Erjavec

»pri zlati lopati«
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (prej Hammerichmidt)

priporoča svoje bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »Portland cement« po nizki ceni.

Inserirajte v »Slovenca«!

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga obračajte pozornost na veletrgovino manufakturnega blaga

VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26, središnica Zagreb, Duga ul. 6. — Telef. 334. kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

Predno si nakupiš

železninske robe, kot kuhinjske posode emajlirane modre in rjave, aluminijaste, lite železne ali emajlirane železne, raznega jedilnega orodja, raznega orodja za obrtnike, okovja, žag, lopat, kos, tehtnice vse vrste itd.

si oglej bogato zalogo pri tvrdki

Stanko Florjančič

veletrgovina z železnino

na Sv. Petra cesti št. 35 (prejše Menningerjev lokal.)

Vašarski oglas.

Dana 21., 22. i 23. septembra 1924, o srpskoj pravoslavnoj Maloj Gospojini, održavat će se u BOS. GRADIŠCI

veliki godišnji vašar

sa svima vrstama stoke i svakovrsnom robom. Na ovaj vašar dozvoljeno je dovesti stoku, provignu sa pravovaljanim marvinskim putnicama iz svih nezaraženih krajeva.

Gradsko poglavarstvo BOS. GRADIŠKA.

NAPOMENA: Po odluci opštinskog odbora, izlagačima tekstilne i manufakturne robe, bili oni iz mjesta ili sa strane, neće se naplaćivati nikakova mjestarina. Izložitelji jestvina i pića (izuzev slastičare) nisu od plaćanja mjestarine oprošteni.

Pravijo

da kupiš dobro blago najceneje pri

A. Šinkovec nast. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19, Velika zaloga perila, pletenin, svile, nakita, rokavic, nogavic za dame in gospode, Prodaja s 10-20% popustom.

Krepčilo hrane

da juhi in sočivju nepopisno okusnost in ređilnost.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznane prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Povečavanje slik

Po vsaki poslani fotografiji v najmojdernejši in umetniški izpeljavi. Izvršitev slik v tušu, sepiji, koloritu, akvarelu in olju.

V vsaki zaželeni veličini.

Izvršitev dopisnih kart v bakrotisku in bromsilbru (originalne fotografije). Zahtevajte cenike in obračajte se na jedini zavod v državi.

Umjetničko nakladni zavod
Jos. Čaklović, Zagreb
Meduličeva ulica 12.